

İNKILAP TARİHİ DERS TAKİP DEFTERİ

İNKILAP TARİHİ ÜNİTELERİ LİSANS KPSS SORU DAĞILIMI(2023-2019)

ÜNİTE	2024	2023	2022	2021	2020	2019
XX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ		3	2	1	4	2
MİLLİ MÜCADELE HAZIRLIK DÖNEMİ		1	3	2	2	4
I. TBMM DÖNEMİ		1	-	-	-	1
MİLLİ MÜCADELE DE CEPHELER		4	3	4	3	2
ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKA		1	1	1	-	-
ATATÜRK'ÜN HAYATI		-	-	-	-	-
ATATÜRK İLKELERİ		1	2	1	1	1
ATATÜRK İNKILAPLARI		1	2	2	3	4
ATATÜRK DÖNEMİ VE SONRASI TÜRK DIŞ POLİTİKASI		1	-	1	-	1

TARİHTE TOPLAM 27 SORU VARDIR;

- ☐ İslamiyet Öncesi Türk Tarihi: 1 Soru
- ☐ Türk- İslam Tarihi: 2 soru
- ☐ Osmanlı Kültür- Medeniyet: 9 Soru
- ☐ İnkılap Tarihi: 12 Soru
- ☐ Çağdaş Tarih: 3 Soru

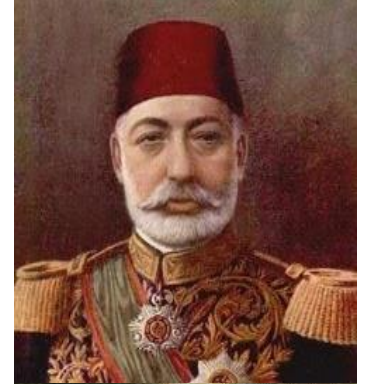
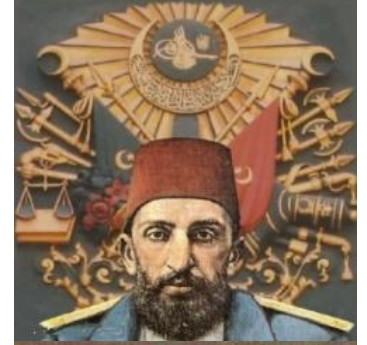
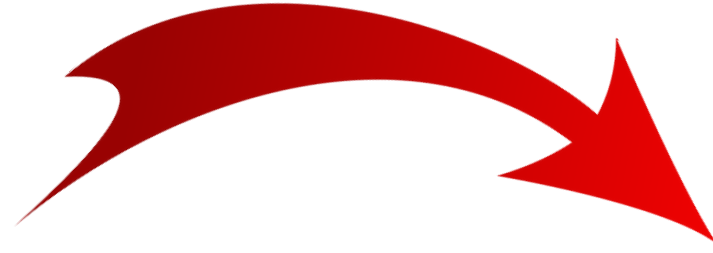
XX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ

Bu dönemin padişahları;

⇒ **II. Abdülhamit (1876-1909)**

⇒ **V. Mehmet Reşat (1909- 1918)**

⇒ **VI. Mehmet (Vahdettin) (1918-1922)**

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)

OSMANLI X İTALYA

Savaşın Sebepleri:

- ***İtalya'nın sömürge arayışı***
- ***Coğrafi yakınlık***
- ***Osmanlı'nın güçsüzlüğü***
- ***Kuzey Afrika içlerine ilerlemek***
- ***Habeşistan yenilgisini unutmak***

HAP BİLGİ: İtalya 1909'da Rusya ile ***RACCONİGİ*** Antlaşmasını imzalamıştır. Bu antlaşma ile İtalya boğazlarda Rusya'nın çıkarlarını, Rusya da Trablusgarp'ta İtalya'nın çıkarlarını kabul etmiştir.

İtalya

Osmanlı Devleti

12 ada
rodos

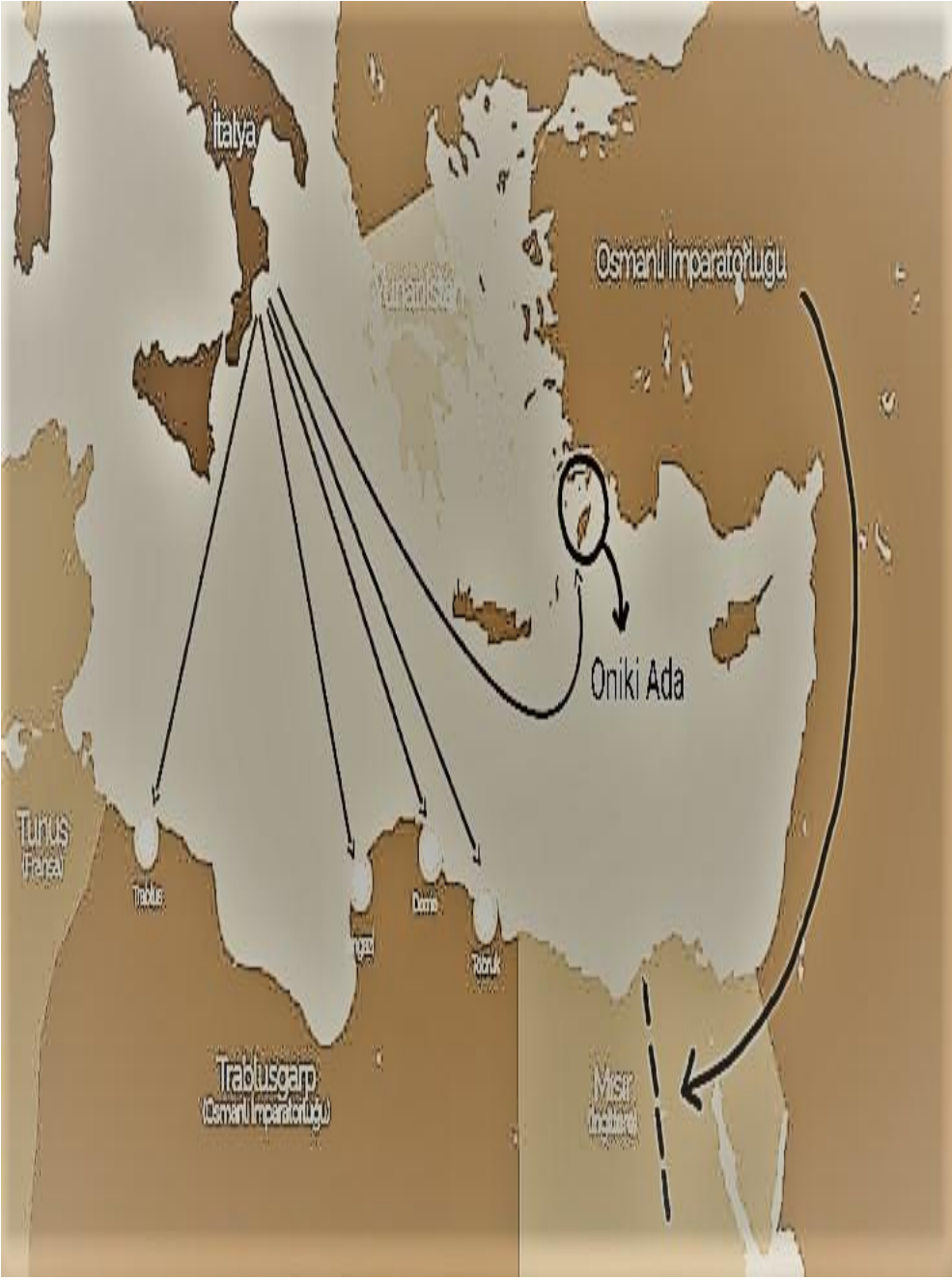
Trablusgarp

Mısır

YEDİakademi
İKLİM®

Savaşın Gelişimi:

- İtalya Trablusgarp ve Bingazi'ye asker çıkarmıştır. Yaşanan bu gelişme Osmanlı Devleti **donanmanın yetersiz olması** sebebiyle denizden, **Mısır'ın İngilizler elinde olması** sebebiyle de karadan gerekli yardımı gönderemedi.
- Osmanlı Devleti; **Mustafa Kemal (Gazeteci Şerif Bey)**, **Enver Bey (Tüccar Hamdi)**, **Fethi Bey**, **Kuşçubaşı Eşref**, **Nuri Conker**, **Albay Neşet Bey**, **Fuat Bulca** ve **Ali Çetinkaya** gibi subayları bölgeye gizlice gönderildi. (Gayrinizami Harp/**FEDA-İ ZABİTAN BİRLİKLERİ**)
- Enver Bey **BİNGAZİ**, Mustafa Kemal ise **DERNE** ve **TOBRUK**' u İtalya'dan geri almayı başardı.

☞ *Zor durumda kalan İtalya Osmanlı'yı barışa zorlamak için;*

- 1. On iki Ada ve Rodos'u işgal etti.*
- 2. Çanakkale Boğazını abluka altına aldı.*
- 3. Arnavutluk'ta isyan çıkardı.*
- 4. Lübnan sahillerini bombaladı.*

☞ *Bu süreçte başlayan **Balkan Savaşları'nın** etkisi ile Osmanlı barış istemek zorunda kalmıştır.*

DİKKAT!!!

Mustafa Kemal'in Kullandığı İsimler

- ❖ *Trablusgarp Savaşı - GAZETECİ ŞERİF*
- ❖ *Minber Gazetesi - HATİP*
- ❖ *Milli Karakol Cemiyeti - NUH BEY*
- ❖ *Kurun Gazetesi - ASIM US*

Aman Dikkat Canlar Kronoloji Önemli...

1911	1912 (8 Ekim)	1912 (15 Ekim)	1913
Trablusgarp Savaşı Osmanlı - İtalya Kuzey Afrika	I. Balkan Savaşı Osmanlı- Balkan Ulusları	Uşi Antlaşması Osmanlı - İtalya	Londra Antlaşması Osmanlı - Avrupalı devletler

UŞİ ANTLAŞMASI (15 Ekim 1912)

☞ *Osmanlı Devleti adına Rumbeyoğlu Fahrettin ve Mehmet Nabi imzalamıştır.*

⇒ *Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakılacak.*

Yorum: Böylece Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'daki son toprağını kaybetmiştir. Kaybettiği ilk toprak: Cezayir - FRANSA (1830)

⇒ *Trablusgarp halkı dini yönden halifeye bağlı kalacak.*

Yorum: Osmanlı Devleti, yöre halkıyla kültürel bağlarını devam ettirmek istiyor. Halifelik 2. kez siyasi güç olarak kullanılmıştır.

⇒ *On İki Ada Balkan Savaşlarında Yunan işgaline karşı geçici olarak İtalya'ya bırakılmıştır.*

Yorum: Osmanlı kendini koruyamayacak kadar güçsüz.

HAP BİLGİ:

- *Trablusgarp Savaşı Mustafa Kemal'in sömürgeciliğe karşı ilk **ASKERİ** başarısıdır.*
- *Bu savaşta **BİNBAŞI** rütbesiyle mücadele eden Mustafa Kemal sol gözünden yaralanmıştır.*
- *Tarihte ilk kez **UÇAK** kullanılmıştır.*
- *Osmanlı'ya karşı ilk **HAVA** saldırısını gerçekleştiren İtalyan pilot Giulio Gavotti'dir.*
- *Trablusgarp (Libya) direnişin sembol ismi **ÇÖLASLANI** ünvanlı **ÖMER MUHTAR...***

BİZ ASLA TESLİM OLMAYIZ!

YA KAZANIRIZ

YA DA ÖLÜRÜZ

BİZDEN SONRAKİ NESİLLERLE DE SAVAŞACAKSINIZ

BANA GELİNCE:

BEN CELLATLARIMDAN DAHA UZUN YAŞAYACAĞIM

Libya mücahidlerinin emiri Ömer Muhtar,
1920-1930 arası İtalyanlara karşı cihada liderlik etti.
O, 70'li yaşlarındaydı ve pek çok kez yara aldı.
Bir çatışma sonucu İtalyanlar tarafından esir alındı
ve idam edilerek şehit oldu.

ÇÖL ASLANI ÖMER MUHTAR

2022 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi İtalya'nın, XX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki topraklarını ele geçirmek yaptığı girişimlerden biri değildir?

- A) Trablusgarp ve Bingazi'ye asker çıkarmak
- B) Beyrut Limanı'ndaki Osmanlı gemilerine saldırmak
- C) Donanmasıyla Çanakkale Boğazı'nı ablukaya almak
- D) Rodos ve On İki Ada'yı işgal etmek
- E) Balkan Savaşı sırasında İzmir'i kuşatmak

Cevap: E

2022 KPSS SORUSU

Gerçek kimliğini gizleyerek Trablusgarp Savaşı'na katılmak üzere yola çıkan Mustafa Kemal, aşağıdaki mesleklerden hangisine mensup olduğunu belirterek bölgeye ulaşmış ve faaliyetlerde bulunmuştur?

- A) Hekim
- B) Öğretmen
- C) Avukat
- D) Tüccar
- E) Gazeteci

Cevap: E

2020 KPSS SORUSU

Mustafa Kemal'in takma isimle, gönüllü olarak katıldığı savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çanakkale Savaşı
- B) I. Balkan Savaşı
- C) Kurtuluş Savaşı
- D) Trablusgarp Savaşı
- E) II. Balkan Savaşı

Cevap: D

2020 KPSS SORUSU

Trablusgarp Savaşı sırasında İtalya'nın On iki Ada'yı işgal ederek;

- I. Osmanlı Devleti'nin yardım göndermesini önlemek,
 - II. Osmanlı Hükümetini barışa zorlamak,
 - III. On iki Ada'nın Yunanistan'a verilmesini sağlamak
- durumlarından hangilerini amaçladığı söylenebilir?**

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

Cevap: C

2014 KPSS SORUSU

Mustafa Kemal'in “Gazeteci Şerif” adını kullanarak katıldığı savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Trablusgarp Savaşı
- B) I. Balkan Savaşı
- C) II. Balkan Savaşı
- D) Çanakkale Savaşı
- E) II. İnönü Savaşı

Cevap: A

I. BALKAN SAVAŞI(1912)

Savaşın Sebepleri:

- *Milliyetçilik fikrinin etkisi*
- *Rusya'nın Panslavizm politikası*
- *Avrupa devletlerinin kışkırtmaları*
- *Balkan devletlerinin toprak kazanma arzusu*
- *Trablusgarp yenilgisinin Balkan uluslarını cesaretlendirmesi*
- *İngiltere ve Rusya arasında yapılan **1908 Reval Görüşmeleri***
- *Osmanlı'ya savaş açan **ilk Balkan devleti** Yenipazar'a saldıran **KARADAĞ** olmuştur.*

Şifremiz: **BüYüSeK**

☞ **BULGARİSTAN, YUNANİSTAN, SIRBİSTAN , KARADAĞ**

Osmanlı'ya saldırdı.

☞ *Dört farklı devlete karşı savaştan Osmanlı tüm cephelerde savaşı kaybetmiştir.*

Başarısızlık Sebepleri:

⇒Birden çok devlet ile birçok cephede savaşılmaması

⇒Ordu ve donanmanın yetersiz olması

⇒Ordunun bir kısmının terhis edilmesi, bir kısmının da Yemen'e Vahhabi İsyanını bastırmak için gönderilmesi.

⇒Orduya siyasetin karışması

BAB-I ALİ BASKINI

- *Başta Edirne olmak üzere Trakya'nın elden çıkması, Hürriyet ve İtilaf Fırkası'na karşı güçlü bir muhalefetin oluşmasına sebep olmuştur. Bu durumu değerlendiren **İttihat ve Terakki Partisi (Enver, Cemal ve Talat Paşalar)** Bab-ı Ali Baskını'nı düzenleyerek Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nı hükümetten indirmiştir.*
- ☞ *Bu olaydan sonra **İTTİHAT ve TERAKKİ CEMİYETİ** iktidarı tamamen ele geçirmiştir.*
- ☞ *Osmanlı devletinde yaşanan ilk **HÜKÜMET DARBESİ***
- ☞ ***KAMİL PAŞA** hükümeti yerine **MAHMUT ŞEVKET PAŞA** hükümeti kurulmuştur.*

HAP BİLGİ:

- ➡ Hamidiye Kruvazörü ile Ege denizinde başarılar kazanan Rauf Orbay'a **HAMİDİYE KAHRAMANI** unvanı verilmiştir.
- ➡ Mustafa Kemal Gelibolu ve Çanakkale'yi savunmak için **Akdeniz Boğazı Birleşik Kuvvetler Harekat Şubesi Komutanlığına** atanmıştır
- ➡ I. Balkan Savaşı'ndaki karışıklığı fırsat bilen **ARNAVUTLUK** bağımsız oldu.(Osmanlıcılık, fikir akımı yıkıldı.Ümmetciliğe ilk darbe)

Yorum: Osmanlı'dan ayrılan son Balkan ulusu.

- ➡ Balkanlardan Anadolu'ya büyük göç hareketi yaşanmıştır.

Yorum: Anadolu'da Türk nüfusu artmış, demografi yapı değişmiştir.

- ➡ Edirne'nin kaybedilmesi sonucu **Şükrü Paşa** ve **Kazım Karabekir** esir düşmüştür.
- ➡ Edirne müdafaa-i **Mehmet Şükrü Paşa** dır.

I. BALKAN SAVAŞI'NDA KAYBEDİLEN TOPRAKLAR

✦ **Batı Trakya**

✦ **Arnavutluk**

✦ **Doğu Trakya**

✦ **Ege Adaları**

✦ **Makedonya**

LONDRA KONFERANSI (30 Mayıs 1913) Avrupalı devletlerin araya girmesi sonucu imzalanan bu antlaşma Osmanlı Midye-Enez Hattı'nın batısındaki toprakları kaybetmiştir. **Bu antlaşmaya göre;**

⇒ Trakya'nın tamamı Bulgaristan'a verilmiştir.

Yorum: Bulgaristan'ın fazla toprak alması II. Balkan savaşına sebep olmuştur.

⇒ Selanik, Girit ve Güney Makedonya Yunanistan'a bırakılmıştır.

⇒ Orta ve Kuzey Makedonya Sırbistan'a bırakılmıştır.

⇒ Ege adalarının geleceği Avrupalı devletlerinin alacağı karara bırakılmıştır.

⇒ Avrupalı devletlerin katılımı ile **Elçiler Konferansı** toplanmıştır. Alınan kararlar Gökçeada, Bozcaada ve Tavşan Adaları Osmanlı'ya, diğer Ege adaları Yunanistan'a bırakılmıştır.

Yorum: Ege Denizi Türk gölü olma özelliğini kaybetmiştir.

I. BALKAN SAVAŞI

II. BALKAN SAVAŞI

HAP BİLGİLER

* I. Balkan Savaşı'na katılan devletler
Şifremiz: **BüYüSeK**

✂ **Bulgaristan**
✂ **Yunanistan**
✂ **Sırbistan**
✂ **Karadağ**

DİKKAT: Osmanlı'ya ilk saldıran **Karadağ**
Romanya yalnızca II. Balkan Savaşı'na
katılmıştır.

HAP BİLGİLER

* II. Balkan Savaşı'na katılan devletler
Şifremiz: **YüRüSeK**

✂ **Yunanistan**
✂ **Romanya**
✂ **Sırbistan**
✂ **Karadağ**

DİKKAT!

* Osmanlı Devleti I. Balkan Savaşı'nda kaybettiği
Doğu Trakya'yı (Edirne - Kırklareli) geri almayı
başarmıştır. Enver Paşa "**Edirne Fatih**i"

HAP BİLGİ: Bab-ı Ali Baskını sonucunda asla **padişah** veya **rejim** değişmemiştir.
Bu yönü ile 31 Mart Olayı'ndan ayrılır.

1912'de İttihat ve Terakki Cemiyetinin muhaliflere baskı ve şiddet yaparak kazandığı seçimlere **SOPALI SEÇİMLER** adı verilir.

II. BALKAN SAVAŞI (1913)

- *I. Balkan Savaşı'ndan sonra Bulgaristan'ın fazla toprak alması ve toprak paylaşımı konusunda anlaşmazlıklar savaşın nedeni olmuştur.*
- **Yorum:** *Bulgaristan Balkanlarda sınırlarını büyütmesi Rusya'yı rahatsız etmiş, bu durum Bulgaristan-Almanya yakınlaşmasını başlatmıştır.*
- *I. Balkan Savaşı'na katılmayıp yalnızca II. Balkan Savaşı'na katılan devlet **Romanya**'dır (Bulgaristan ile arasında Dobruca Sorunu yaşanmıştır)*

Şifremiz: **YüRüSeK**

- **YUNANİSTAN, ROMANYA, SIRBİSTAN, KARADAĞ** birleşerek Bulgaristan'a saldırdı.

SORU PRATİĞİ:

☞ *Osmanlı yaşanan bu karışıklığı fırsat bilerek Doğu Trakya'yı (Edirne ve Kırklareli) Bulgaristan'dan geri almıştır.*

Yorum: *Enver Paşa (Edirne Fatihi) **Çatalca Birlikleri Kurmay Başkanı**, Mustafa Kemal ise **Bolayır Kolordusu Kurmay Başkanı** olarak görev yapmıştır.*

☞ *I. Balkan Savaşı'nda olmayıp, II. Balkan Savaşı'nda olan devlet **ROMANYA.***

☞ *II. Balkan Savaşı'nda Bulgaristan tüm cephelerde savaşı kaybetti*

Bükreş Ant. (10 Ağustos 1913)

- **Balkan devletleri kendi aralarında** imzalamıştır.
- *Serez, Drama, Selanik ve Kavala Yunanistan'a verilecek.*
- *Dobruca ve Silistre Romanya'ya verilecek.*
- *Manastır, Üsküp ve Priştina Sırbistan'a verilecek.*

Atina Ant. (14 Kasım 1913)

- **YUNANİSTAN** ile Osmanlı arasında imzalanmıştır.
- *Meriç Nehri sınır olarak kabul edilmiştir.*
- *Girit, Yanya ve Selanik Yunanistan'a bırakılmıştır.*
- *Yunanistan'daki Türklerin hakları koruma altına alınmıştır.*

İstanbul Ant. (29 Eylül 1913)

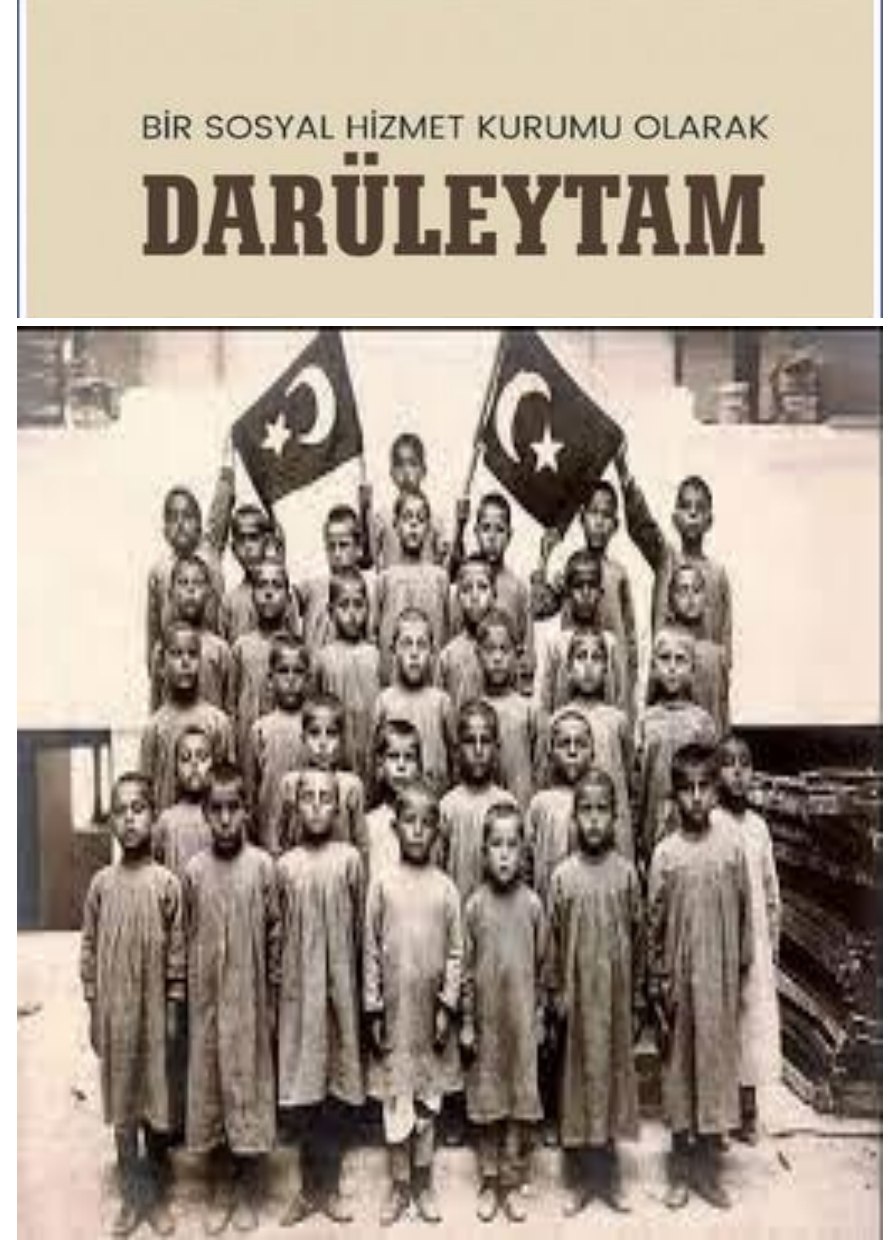
- **BULGARİSTAN** ile Osmanlı arasında imzalanmıştır.
- Meriç Nehri sınır olarak kabul edilmiştir.
- Doğu Trakya Osmanlı'ya bırakılmıştır.
- Bulgaristan'daki Türklerin hakları koruma altına alınmıştır.

İstanbul Ant. (13 Mart 1914)

- **SIRBİSTAN** ile Osmanlı arasında imzalanmıştır.
- Sırbistan ile kara sınırimız yoktur.
- Bölgedeki Türklerin hakları korunmak istenmiştir.

SORU PRATİĞİ:

- ➡ *Osmanlı ile Balkan Savaşları'nda savaşımasına rağmen sonra ikili antlaşma imzalamayan devlet, **KARADAĞ***
- ➡ *Balkan Savaşları'nda yaşanan ölümler nedeniyle kimsesiz kalan çocuklar için padişah V. Mehmet tarafından **DARÜ'L EYTAM** kurulmuştur (1914)*

Balkan Savaşlarının Genel Sonuçları

- ⇒ Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki varlığı “**Doğu Trakya**” ile sınırlı kalmıştır.
- ⇒ Osmanlı'nın sınırları daralmış, büyük oranda toprak kaybetmiştir.
- ⇒ Batı Trakya Sorunu (**Gümülcine, Dedeağaç, İskeçe, Kavala, Yanya, Serez ve İşkodra**) ortaya çıkmıştır.
- ⇒ Meriç Nehri sınır oldu, günümüz batı sınırimız büyük oranda çizilmiştir.
- ⇒ **BATI TRAKYA, ARNAVUTLUK, MAKEDONYA ve EGE ADALARI** (Tavşan, Bozcaada (Taşoz) ve Gökçeada (İmroz) hariç) kaybedilmiştir.
- ⇒ Osmanlı Devleti'nin **genel nüfusu** azalırken Anadolu'ya yapılan göçler sonucunda Anadolu'daki **Türk ve Müslüman** oranı artmıştır.
- ⇒ **OSMANLILIK** fikir akımı zayıflamış, **TÜRKÇÜLÜK** fikir akımı güçlenmiştir.
- ⇒ **İTTİHAT ve TERAKKİ CEMİYETİ** ülkenin yönetimini tümüyle ele geçirmiştir.

OSMANLI DEVLETİ'NİN DAĞILMASINI ÖNLEME ÇABALARI (FİKİR AKIMLARI)

Fikir Akımı	Temsilcileri	Amacı	Etkili Olduğu Dönem	Geçerliliği
Osmanlıcılık	- Ziya Paşa - Mithat Paşa - Namık Kemal - Ali Suavi	Osmanlı Devleti'ni oluşturan bütün milletleri adalet, eşitlik, hürriyet ölçüleri içinde bir arada tutup Osmanlılık duygusu ile "Osmanlı Toplumunu" oluşturmak, toplumsal eşitliği sağlamak	Tanzimat Dönemi I. Meşrutiyet	Fransız İhtilâli sonrasında ortaya çıkan Milliyetçilik akımının etkisiyle Balkan milletlerinin isyan edip Osmanlı Devleti'nden ayrılmasıyla geçerliliğini kaybetmiştir.
İslâmcılık (Ümmetçilik) (Panislâmizm)	- Said Halim Paşa - Mehmet Âkif - Ahmet Hamdi Akseki	Millet olmanın en önemli özelliği dindir . Dinî birlik devleti ayakta tutabilir, düşüncesiyle İslâm toplumlarının devletten ayrılmalarını önlemek ve tüm Müslümanları tek bir çatı altında toplamak	II. Abdülhamit (İstibdat) Dönemi	I. Dünya Savaşı sırasında hali-fenin cihat çağrısına rağmen Müslüman Arapların İngilizlerle birlikte hareket etmeleri ile geçerliliğini kaybetmiştir.
Türkçülük (Turancılık) (Pantürkizm)	- Yusuf Akçura - Mehmet Emin Yurdakul - Ziya Gökalp - Ömer Seyfettin - İsmail Gaspıralı - Mehmet Emin Resûlzâde	Dünyadaki bütün Türkleri millî bir duygu ile birleştirerek Osmanlı bayrağı altında kuvvetli bir unsur olarak yeniden dünya devletleri arasına sokmak Yusuf Akçura'nın Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülük fikirlerini incelediği önemli eseri Üç Tarz-ı Siyaset 'tir.	II. Meşrutiyet Dönemi	Bilim ve teknikte Batı'nın örnek alınması, kültürel yapının korunması düşüncesiyle Yeni Türk Devleti'nin kurulmasında Mustafa Kemal Atatürk'ün ortaya koyduğu milliyetçilik ilkesinin oluşmasında etkili olmuştur.
Batıcılık	- Celâl Nuri - Tevfik Fikret - Abdullah Cevdet	Türk toplumuna Batı'da gelişen düşünce, yönetim biçimi, yaşama tarzını getirerek ülkenin kalkınmasını sağlamak, Avrupa'nın izinden gitmek	Lâle Devri ve Tanzimat Dönemi	Batı'nın sadece bilim ve tekniğinin alınması gerektiğini savunan bu anlayış Yeni Türk Devleti'nin temel taşlarından birini oluşturmuştur.
Adem-i Merkezîyetçilik	Prens Sabahattin	Federal yönetim ve liberal ekonomi ile devletin sürekliliğini sağlamak yerel yönetimlerin yetkilerini artırmak	II. Meşrutiyet Dönemi	İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından sakıncalı bulunmuş, taraftarları sürgün edilmiştir.

2024 KPSS SORUSU

Osmanlı Devleti'nin sorunlarının çözümünü Batı'daki gelişmeleri alıp benimsemesi fikrinde bulan, daha sonra "İttihad ve Terakki" adını alacak olan İttihadi Osmani Cemiyetinin kurucuları arasında yer alan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Cevdet Paşa
- B) Mithat Paşa
- C) Abdullah Cevdet
- D) Ali Suavi
- E) Ahmet Mithat Efendi

Cevap: C

2022 KPSS SORUSU

Şevket Süreyya Aydemir “ Rumeli Türkleri akıp geliyorlardı. Rumeli’yi yüzyıllarca evvel alan, Rumeli’de yüzyıllardır yaşayan son Türkler, XX. yüzyılın başında alevlenen bu yangının alevleri içinde yanarak, biraz daha kaybolarak sonu bilinmez geleceklere doğru akıyorlardı.” ifadelerini aşağıdaki gelişmelerden hangisinin sonucunda yaşanan göç hareketi için kullanmıştır?

- A) Kırım Savaşı
- B) Trablusgarp Savaşı
- C) Balkan Savaşları
- D) Çanakkale Savaşı
- E) 93 Harbi

Cevap: C

2022 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi Birinci Balkan Savaşı'nda yaşanan başarısızlığın sonucunda ortaya çıkmıştır?

- A) Babıali Baskını'yla hükümetin düşürülmesi
- B) Hürriyet ve İtilaf Fırkasının kurulması
- C) Ahrar Fırkasının kurulması
- D) Sopalı olarak da anılan 1912 seçimlerinin yapılması
- E) 31 Mart Ayaklanması'nın çıkması

Cevap: A

2021 KPSS SORUSU

I. Balkan Savaşı sırasında Enver Paşa bazı İttihatçıların, hükümet binasını basarak Sadrazam Kamil Paşa'yı zorla istifa ettirdiği olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çırağan Vakası
- B) 31 Mart Olayı
- C) Babıali Baskını
- D) Kuleli Vakası
- E) Vaka-i Hayriye

Cevap: C

2021 ÖABT SORUSU

İttihatçıların II. Meşrutiyet Dönemi'nde gerçekleştirdiği Babıali Baskını sonrasında sadrazamlığa getirilen fakat kısa bir süre sonra uğradığı suikast sonucunda hayatını kaybeden siyasetçi-asker aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mahmut Şevket Paşa
- B) Sait Halim Paşa
- C) Kamil Paşa
- D) Nazım Paşa
- E) Talat Paşa

Cevap: A

2015 KPSS SORUSU

Göçler, hastalıklar ve ölümler nedeniyle kimsesiz kalan çocuklar 1914'te açılan kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Darüleytam
- B) Darülelhan
- C) Darülbedayi
- D) Darülmuallimat
- E) Darülaceze

Cevap: A

I. DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)

Savaşın Genel Sebepleri:

- *Fransız İhtilali ile ortaya çıkan **Milliyetçilik Akımı***
- *Sanayi İnkılabı sonrası artan **Sömürgecilik***
- *Devletler arası **Bloklaşma***
- ***Silahlanma** yarışı*

Savaşın Özel Sebepleri:

- ⇒ Fransa'nın 1871 Sedan Savaşı'nda Almanya'ya kaptırdığı (Alsas Loren) bölgesini geri almak istemesi (kömür madeni rekabeti)
- ⇒ Almanya X İngiltere arasındaki sömürge yarışı
- ⇒ *Avusturya ve Rusya'nın Balkanlarda hakimiyet isteği*
- ⇒ *Japonya'nın Uzak Doğu'da tek güç olma isteği*
- ⇒ ***İtalya'nın Akdeniz'e hakim olma isteği (Bizim Deniz- Mussolini)***
- ⇒ ***Rusya'nın sıcak denizlere inme hayali***
- ⇒ ***Osmanlı Devleti'nin kaybettiklerini geri alma arzusu***

Savaşı Başlatan Sebep:

- ⇒ 28 Haziran 1914 tarihinde **Avusturya-Macaristan veliahtı Ferdinand ve eşinin**, Saraybosna'yı gezisi esnasında **PRİNCEP** isimli bir Sırp genç tarafından öldürülmesi I. Dünya Savaşı'nı başlatan kıvılcım olmuştur.
- ⇒ Avusturya Macaristan **SIRBİSTAN** saldırınca I. Dünya Savaşı başlamıştır.

BLOKLAŞMA

İTİLAF
ANLAŞMA

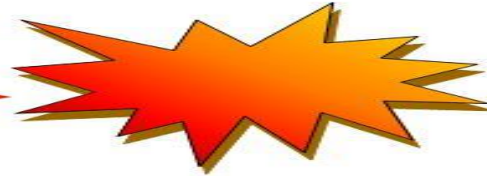
İTTİFAK
BAĞLAŞMA

Savaş Öncesi Bloklar

İtilaf Devletleri

İttifak Devletleri

DEVLETLER ARASI BLOKLAşMA

İTİLAF (Anlaşma)

- İngiltere
- Fransa
- Rusya

- ⇒ İtalya
- ⇒ Japonya
- ⇒ ABD
- ⇒ Belçika
- ⇒ Sırbistan
- ⇒ Romanya
- ⇒ Brezilya
- ⇒ Portekiz
- ⇒ Çin
- ⇒ Yunanistan

İTTİFAK (Bağlaşma)

- Almanya
- Avusturya Macaristan
- İtalya (1915)

- ⇒ Osmanlı Devleti
- ⇒ Bulgaristan

Osmanlı'nın Savaşa Öncesi Tutumu

- ➡ *Tarafsızlığını ilan etmiştir.*
- ➡ *Boğazları savaş gemilerine kapatmıştır.*
- ➡ *Meclis-i Mebusan kapatılmıştır.*
- ➡ *Genel seferberlik ilan etmiştir.*
- ➡ *Kutsal Cihat ilan etmiştir.*
- ➡ *Kapitülasyonları tek taraflı olarak kaldırmıştır. Osmanlı
basınında bağımsızlık günü olarak kutlanmıştır. (9 Eylül 1914)*
- ➡ *Bu duruma tepki gösteren ilk devlet **ALMANYA** olmuştur.*

Almanya'nın Osmanlı'yı Yanına Çekme Sebepleri

- ⇒ *Yeni cepheler açmak.*
- ⇒ *Savaşı daha geniş bir alana yaymak.*
- ⇒ *Kendi savaş yükünü hafifletmek.*
- ⇒ *Osmanlı'nın coğrafi konumundan yararlanmak.*
- ⇒ *İngiltere'nin sömürgeleri ile bağlantısını kesmek*
- ⇒ *Rusya'nın müttefikleriyle bağlantısını kesmek.*
- ⇒ *Halifelik makamının dini gücünden yararlanmak.*
- ⇒ *Osmanlı Devleti'nin hammadde ve insan gücünden faydalanmak.*

Osmanlı'nın Almanya Yanında Savaşa Katılma Sebepleri

- ⇒ Almanya'nın savaşı kazanacağı düşüncesi.
- ⇒ **İttihatçıların** Almanya hayranlığı.
- ⇒ Siyasi yalnızlıktan kurtulmak.
- ⇒ **Kapitülasyonlar** ve **Dış Borçlardan** kurtularak ekonomik bağımsızlık kazanmak
- ⇒ Trablusgarp ve Balkan Savaşlarında **kaybedilen toprakları geri almak**
- ⇒ Türkleri bir bayrak altında toplayıp **Turan imparatorluğu** kurma hayalini gerçekleştirmek.

Osmanlı'nın Savaşa Girmesi

- ➡ *1. Dünya savaşı öncesi Osmanlı parasını peşin ödeyerek İngilizlere iki savaş gemisi sipariş etmiştir (**Sultan Osman** ve **Reşadiye**). İngilizler Osmanlı'nın savaşta tarafsız kalmasını istediği için bu gemileri göndermemiştir.*
- ➡ *2 Ağustos 1914'te Almanya ile gizli ittifak yapıldı. 10 Ağustos 1914'te Akdeniz açıklarında İngilizlerden kaçan iki Alman gemisi **GOBEN** ve **BRESLAV** Osmanlı'ya sığınmıştır. Osmanlı bu gemileri satın aldığını açıklayıp, gemilere **Yavuz** ve **Midilli** adlarını vermiştir.*
- ➡ *Türk bayrağı çekilen bu gemiler Alman Amiral Souchon (Şuson) komutasında Karadeniz'e tatbikat amaçlı açılarak Rusya'ya ait olan Sivastopol ve Odessa limanlarını bombalamıştır. Böylece Osmanlı savaşa **fiilen** girmiştir.*

Osmanlı'nın Savaştığı Cepheler

<i>TAARRUZ</i>	<i>SAVUNMA</i>	<i>YARDIM</i>
• <i>KAFKAS</i> • <i>KANAL</i>	• <i>IRAK</i> • <i>ÇANAKKALE</i> • <i>SURİYE- FİLİSTİN</i> • <i>HİCAZ- YEMEN</i>	<i>Şifre: GRaM</i> • <i>GALİÇYA</i> • <i>ROMANYA</i> • <i>MAKEDONYA</i>

KAFKAS CEPHESİ

➡ İlk açılan cephedir. Cephe komutanı, **ENVER PAŞA**

➡ **ALMANYA** isteğiyle açılmıştır.

➡ Ruslar ile mücadele edilmiştir.

Açılma Sebepleri:

⇒ Bakü petrollerini ele geçirmek (Almanya)

⇒ Kafkasya üzerinden Hindistan'a ulaşmak

⇒ Turancılık hayalini gerçekleştirmek

⇒ Rusya'nın güneye inmesini önlemek

⇒ Orta Asya'daki bağımsızlık mücadelesine destek vermek

⇒ 1878 Berlin Antlaşması ile Ruslara bırakılan **KARS-ARDAHAN-BATUM**
(Elviye-i Selase) geri almak

Gelişim:

- ➡ *Ruslarla ilk çarpışma Köprüköy (Eleşkirt) mevkinde olmuştur.*
- ➡ *Enver Paşa komutasındaki Türk ordusu taarruza geçmiş ancak olumsuz kış şartlarından dolayı başarılı olamamıştır.*
- ➡ ***Sarıkamış Harekati'nda*** *90 bin Mehmetçik donarak şehit olmuştur.*
- ➡ *Bu başarısızlık sonrasında Erzurum, Erzincan, Muş, Bitlis, Trabzon ve Van Rusların eline geçmiştir.*
- ➡ ***I. ve II. Tortum Savaşları*** *yapıldı ancak Rusların ilerleyişi durdurulamadı.*

☞ 1915'te **Talat Paşa** Hükümeti, Ermeniler için çıkartılan **TEHCİR (Göç) YASASI** Ermenileri Suriye ve Lübnan bölgesine göçe zorlamıştır.

Yorum: Ermenileri savaş ortamından uzaklaştırmak, zararlı faaliyetlerine engel olmak için. Ermeni Soykırımı iddaları bu olaya dayandırılmıştır.

☞ 1916'da cepheye atanan Mustafa Kemal, **XVI. KOLORDU KOMUTANI** olarak görev yapmış, **MUŞ** ve **BİTLİS** 'i Ruslardan geri almıştır.

☞ 1917'de Rusya'da 1917'de yaşanan **Bolşevik İhtilali ile** Çarlık Rusya yıkılmış, yerine Sovyet Rusya kurulmuştur.

☞ Sovyet Rusya Osmanlı ile önce **Erzincan Ateşkes Antlaşması** sonrasında ise **BREST-LİTOWSK ANTLAŞMASI** imzalayarak savaştan çekilmiştir. **Kars, Ardahan ve Batum'u (Elviye-i Selase)** Osmanlı Devleti'ne geri vermiştir.

Yorum: Osmanlı, 1878 Berlin Antlaşması ile kaybettiği toprakları geri aldı.

HAP BİLGİ:

- ➡ Osmanlı Devleti'nin **toprak kazandığı** tek cephedir.
- ➡ Mustafa Kemal'e bu cephede **Tümgeneral rütbesi** ve **Altın Kılıç Madalyası** almıştır.

KANAL CEPHESİ

- ☞ Cephenin komutanı VIII. Ordu Komutanı **Cemal Paşa**
- ☞ **ALMANYA** isteğiyle açılmıştır.
- ☞ İngiltere ve iş birliği yaptığı Araplarla mücadele edilmiştir.

CEVDET SUNAY

Açılma Sebepleri:

- ⇒ İngiltere'nin sömürgeleri ile bağlantısını kesmek.
- ⇒ Mısır'ı İngiltere'den geri almak amacı etkili
- Osmanlı ordusu Cemal Paşa komutasında **I. ve II. Kanal Harekati**'nda başarısız olmuştur. İngilizler Sina yarımadasına hakim olmuşlardır.
- ☞ Suriye-Filistin Cephesi'nin açılmasına sebep olmuştur.

Yorum: **Almanya yardımının gelmemesi, Kutsal Cihat çağrısının tutmaması ve sıcaklığın olumsuz etkisinden dolayı.**

- ☞ Türkiye'nin beşinci Cumhurbaşkanı **CEVDET SUNAY** Mısır civarında İngilizlere esir düşmüştür. (1917-1918)

HAP BİLGİ: Kanal, Hicaz-Yemen, Irak ve Suriye Filistin Cephelerinde Araplar İngilizlerle işbirliği yapmıştır.

Yorum: *İslamcılık (ümmeçilik) fikir akımı etkisini yitirmiştir, milliyetçiliğe karşı başarısız olmuştur.*

ÇANAKKALE CEPHESİ

☞ *İtilaf devletleri açmıştır.*

Açılma Sebepleri:

- ⇒ *İstanbul'un alınarak Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakmak.*
- ⇒ *İngiliz sömürgeleri üzerindeki baskıyı azaltmak.*
- ⇒ *İstanbul'u ele geçirerek Osmanlı Devleti'ni saf dışı bırakmak.*
- ⇒ *Tarafsız kalan Balkan uluslarını savaşa çekmek.*
- ⇒ *Zor durumda olan Rusya'ya yardım götürmek.*
- ⇒ *Savaşı kısa sürede bitirmeyi amaçlamışlardır.*

RUMELİ MECİDİYE TABYASI

Anafartalar Grup Komutanı Albay Mustafa Kemal ve subay arkadaşları...

NUSRET MAYIN GEMİSİ

Mehmet Çavuş'un madalyasıyla resmi
Resmin orijinali Bahçeli Köyünde torunu Recep Eren'in evinin duvarında
asılıdır
(Foto: Şen Nur Aykut)

Mehmet Çavuş 18 Mart Deniz Zaferi töreninde
(Foto: Şen Nur Aykut Köy kahvesindeki Mehmet Çavuş köşesinden)

**MEHMETÇİK
ADININ
KAYNAĞI BİĞALİ
MEHMET ÇAVUŞ**

HAP BİLGİ:

- ☞ *Deniz Savaşları: 19 Şubat 1915-18 Mart 1915 (Amiral Garden)*
- ☞ *Kara Savaşları: 25 Nisan 1915- 9 Ocak 1916 (General Hamilton)*
- ☞ **Seyit Onbaşı OCEAN** gemisini batırınca İtilaflar büyük kayıplar vermiştir.
- ☞ **Nusret mayın gemisi** ile boğaza mayın döşeyen kişi **Tophaneli Hakkı Bey**'dir.
- ☞ 18 Mart Çanakkale Deniz Zaferi'nin kazanılmasında önemli katkısı olan Tümgeneral **Cevat Çobanlı**'ya **18 MART KAHRAMANI** ünvanı verilmiştir.
- ☞ Osmanlı'nın başarılı olduğu **zafer kazandığı** tek cephe dir.
- ☞ Çanakkale Cephesi I. Dünya Savaşı'nda kapanan ilk cephe dir.

SEYİT ONBAŞI

OCEAN GEMİSİNİ DUMAN EDEN KAHRAMAN!

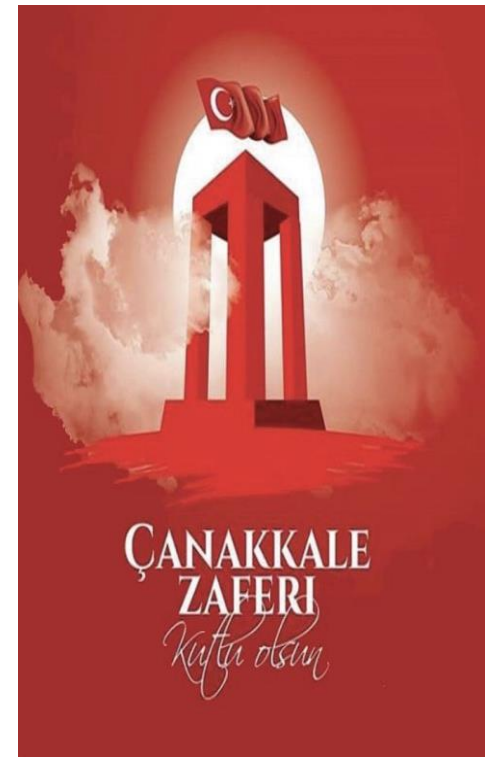
1. Anafartalar
Kahramanı
Mustafa Kemal Paşa

2. Alçitepe
Kahramanı

Kazım Karabekir

3. 18 Mart
Kahramanı

Cevat Çobanlı Paşa

FRANSIZLARIN BOUVET ZIRHLISI

- ➡ Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı'nda mücadele ettiği ilk cephe dir.
- ➡ Yarbay Mustafa Kemal **XIX. Tümen Komutanı** olarak geldiği bu cephede **Anafartalar, Conkbayırı, Seddülbahr, Arıburnu** gibi bölgelerde savaşmıştır.
- ➡ 57 Alay'ın efsane komutanı: **HÜSEYİN AVNİ BEY**
- ➡ Mustafa Kemal "**Kemalin Yeri**" adı verilen Conk Bayırı'nda **57. Piyade Alayı'na** savaşın seyrini değiştiren "**Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum**" sözünü söylemiştir.
- ➡ Bu cephedeki başarılarından dolayı Mustafa Kemal'e "**Anafartalar Kahramanı**" unvanı, **Gümüş Liyakat Madalyası** ve **Albay** rütbesi verilmiştir.

Cephenin Sonuçları:

- ⇒ *Savaşın süresi 2 yıl daha uzamıştır.*
- ⇒ *Ekonomik yardım alamayan Rusya Bolşevik İhtilali'nin etkilerinden kurtulamadığı için Çarlık Rusya tamamen yıkılmış, Sovyet Rusya kurulmuştur.*
- ⇒ ***Bulgaristan** İttifak bloğuna katılmıştır. Böylece **Osmanlı ile Almanya arasında** kara bağlantısı kolaylaşmıştır.*
- ⇒ *İstanbul ve Boğazlar geçici işgalden kurtulmuştur.*
- ⇒ *Anadolu halkı kendisini bağımsızlığa götürecek olan Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarını tanıma fırsatı bulmuştur.*

HİCAZ - YEMEN CEPHESİ

☞ *İngiltere tarafından açılmıştır.*

Açılma Sebepleri:

⇒ *İngiliz ilerleyişini durdurmak.*

⇒ *Osmanlı'nın kutsal toprakları koruma isteği.*

☞ *Arapların İngilizler ile iş birliği yapması sonucu Osmanlı bu cephede de başarısız olmuştur. (**Mac Mahon Antlaşması**)*

Yorum: ***Arap milliyetçiliğine karşı İslamcılık başarısız oldu.***

Birinci Dünya Savaşı
döneminde Medine'yi ele
geçirmek isteyen İngilizlere
karşı kutsal toprakları 2 yıl
7 ay savunan Paşa,
100 parçaya yakın kutsal
emaneti İstanbul'a
gönderdi

'Çöl Kaplanı'

**Fahreddin
Paşa**

- **HAP BİLGİ:**
- Medine Müdafası'nda **FAHRETTİN PAŞA** askerleri açlıktan ölmesin diye **Çekirge Genelgesi** çıkarmıştır.
- Bu cephede gösterdiği mücadelesinden dolayı **Fahrettin Paşa'ya, ÇÖL KAPLANI** ve **MEDİNE MÜDAFİİ** unvanı verilmiştir.

**" BEN BU TÜRK BAYRAĞINI
MEDİNE'DEN İNDİRMEM!"**

IRAK CEPHESİ

☞ İngiltere tarafından açılmıştır.

Açılma Sebepleri:

⇒ Rusya'ya denizden gidemeyen yardımı karadan götürmek.

⇒ Irak Musul, Kerkük ve Abadan petrollerini ele geçirmek.

☞ Bu cephede **Selman-ı Pak** ve **Kutu'l Amare** de önemli başarılar elde edilmiştir. İngiliz General Townshand esir düşmüştür.

Halil Paşa'nın
Kut'ül-Ammare

zaferinden sonra 6. Orduya
yayınladığı mesaj şöyledir:

Arslanlar!

Bütün Türklere şeref ve şan,
İngilizlere kara meydan olan
şu kızgın toprağın güneşli semasında

şehitlerimizin ruhları

sevinçle gülerek uçarken,
ben de hepinizin pak alınlarından
öperek cümlelerinizi tebrik ediyorum.
29 Nisan 1916

**KUT-ÜL
AMARE**

HAP BİLGİ:

- Kutu'l Amare'deki mücadelelerinden dolayı **HALİL KUT PAŞA** 'ya **"Kutü'l Amare Fatihi"** ünvanı verilmiştir.
- Yarbay Süleyman Askeri Bey bu cephede başarısız olunca intihar etmiştir.
- Üstünlüğün tamamen İngiltere'ye geçmesiyle Musul ve Süleymaniye hariç tüm Irak kaybedilmiştir.
- Kutü'l Amare zaferi Türkiye'de 1952'ye kadar **"Kut Bayramı"** olarak kutlanmış sonrasında ise Adnan Menderes döneminde bu bayram kaldırılmıştır.

SURİYE - FİLİSTİN CEPHESİ

- ☞ *Kanal cephesinin devamıdır.*
- ☞ *İngiltere ile mücadele edilmiştir.*
- ☞ *İngilizler bu cephede de Arapların desteğini almıştır. Suriye ve Filistin İngilizlerin eline geçmiştir.*

Yorum: Yapılan Şera ve Nablus Savaşlarını Osmanlı kaybetmiştir.

- ☞ *Alman generaller Falkenayn ve Liman Von Sanders başarısız olunca cepheye **VII. Ordu Komutanı** olarak **MUSTAFA KEMAL** atanmış ve Halep savunmasında başarılı olmuştur.*

- ☞ *Mustafa Kemal sonradan Liman Von Sanders'in yerine **YILDIRIM ORDULARI KOMUTANI** olmuştur.*
- ☞ ***MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI** 'nın imzalanması ile cephe kapanmıştır.*
- ☞ *Mustafa Kemal'in **I. Dünya Savaşı'nda savaştığı son cephe Suriye - Filistin cephesidir.***

HAP BİLGİ: Yardım Cepheleri; Osmanlı devletinin sınırları dışında müttefiklerine yardım etmek amacıyla açılan cephelerdir.

Şifremiz: **GRaM**

GALİÇYA, ROMANYA, MAKEDONYA

GİZLİ ANTLAŞMALAR

- ⇒ **Osmanlı'yı paylaşmak** amacıyla imzalanmıştır.
- ⇒ Kurtuluş Savaşı'ndan dolayı bu antlaşmalar tamamen uygulanamamıştır.
- ⇒ Gizli antlaşmalar ilk kez **SOVYET RUSYA** tarafından **SARI KİTAP** ile kamuoyuna açıklanmıştır.
- ⇒ Gizli antlaşmalara **Wilson ilkelerine** madde eklenerek ilk tepki gösteren devlet **ABD** olmuştur.

İstanbul Boğazlar Antlaşması İngiltere – Fransa – Rusya	Boğazlar ve İstanbul çevresi Rusya'ya bırakılmıştır.
Londra Antlaşması İngiltere – Fransa – Rusya - italya	Rodos, 12 Ada ve Antalya İtalya'ya bırakılmıştır. Bu antlaşma ile İtalya taraf değiştirmiştir.
Sykes - Picot Antlaşması İngiltere - Fransa	İngiltere ve Fransa arasında Osmanlı'nın Arap toprakları paylaşılmıştır.
Petrograd Protokolü Rusya ilave...	Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Rusya'ya bırakılmıştır.
Mac Mahon Antlaşması İngiltere - Araplar	İngiltere ile Hicaz Emiri Şerif Hüseyin imzalamıştır. İngiltere Arapların bağımsızlığını tanıyacak, büyük bir Arap devleti kurulacaktır.
Saint Jean de Maurienne Antlaşması İtalya ilave...	İzmir ve Güneybatı Anadolu (Antalya, Konya, Aydın) İtalya'ya bırakılmıştır.

HAP BİLGİ: Gizli antlaşmalarda değişiklik yaşanmasının iki sebebi vardır:

- **Rusya'nın savaştan çekilmesi**
- **Bazı toprakların sonradan Yunanistan'a verilmesi**

2023 KPSS SORUSU

Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasından kısa bir süre sonra Goeben ve Breslau isimli iki Alman zırhlısı Osmanlı Devleti'ne sığınmıştır. Osmanlı Devleti Yavuz ve Midilli adlarını verdiği bu gemileri satın aldığını açıklamıştır.

Osmanlı Devleti'nin bu açıklamayı yapma sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bozulan Alman ekonomisine destek olunduğunun duyurulması
- B) İlan edilen Cihad-ı Ekber'in gereği olarak görülmesi
- C) Savaşın başında tarafsızlığını ilan etmesi
- D) Rusya'nın savaşa girmesinin engellenmeye çalışılması
- E) İtalya'nın taraf değiştirmesinin önüne geçilmek istenmesi

Cevap: C

2022 KPSS SORUSU

Gooben ve Breslau gemilerinin 11 Ağustos 1914'te Çanakkale'ye sığınmaları üzerine Osmanlı Hükümeti, bu gemileri daha önce satın aldığını açıklamış ve gemilere Yavuz ve Midilli isimlerini vererek Türk bayrağı çekmiştir.

Birinci Dünya Savaşı başlarındaki bu gelişme, aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?

- A) V. Mehmet Reşat'ın İttihat ve Terakki Hükümetine karşı güç kazanmasına
- B) Osmanlı Devleti'nin tarafsızlık açıklamasının gündemden düşmesine
- C) Çarlık Rusya'nın İtilaf devletleri ile anlaşmazlığa düşerek savaştan çekilmesine
- D) Osmanlı Devleti'nin İtilaf devletlerine Boğazlardan geçiş hakkı tanımasına
- E) Osmanlı Devleti'nin Almanya ile gizli bir ittifak anlaşması imzalamasına

Cevap: B

2022 KPSS SORUSU

Erzurum'dan gönderdiğim mektubun cevabı hala gelmedi. İhtimal ki size ulaşmadı. Üç aydır sizden hiçbir mektup almadım ve ben de yalnızca iki mektup yazabildim. Vakit hareket vaktidir askerlerimiz Kars'a ulaşmak üzereler sağlıklı kalınız.

Birinci Dünya Savaşı yıllarında yazılan bu asker mektubu aşağıdaki cephelerin hangisinden gönderilmiştir?

- A) Galiçya
- B) Çanakkale
- C) Filistin
- D) Kafkas
- E) Irak

Cevap: D

2021 KPSS SORUSU

I. Dünya Savaşı sırasında Medine'yi müdafaa eden Osmanlı birliklerinin komutanı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cemal Paşa
- B) Fahrettin Paşa
- C) Hayrettin Paşa
- D) Cevat Paşa
- E) Sakallı Nurettin Paşa

Cevap: B

2014 KPSS SORUSU

I. Dünya Savaşı'nda Brest-Litowsk Antlaşması'nın imzalanması ile kapanan cephe aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çanakkale

B) Irak

C) Kafkasya

D) Kanal

E) Suriye-Filistin

Cevap: C

WILSON İLKELERİ (8 Ocak 1918)

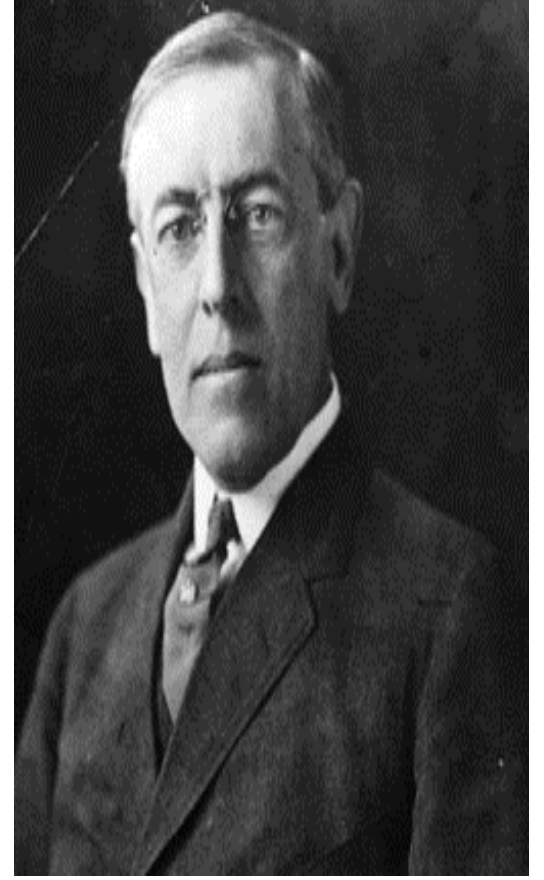
*Dünya siyasetine yön vermek, dünya barışına katkı sağlamak amacıyla ABD başkanı **Woodrow Wilson** tarafından yayımlanmıştır. 14 maddeden oluşmaktadır.*

☞ *Yenen devletler yenilen devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacak.*

Yorum: Sömürgeciliğe karşı çıkmıştır.

Barış antlaşmalarının sürecini hızlandırmıştır.

Manda ve himaye ortaya çıkmıştır.

☞ Her ulus çoğunlukta olduğu yerlerde kendi geleceklerini belirleme hakkına sahiptir. (Self Determinasyon)

Yorum: Azınlık isyanlarının kışkırtılması ve Osmanlı'nın dağılma süreci hızlanmıştır.

☞ Devletler arası antlaşmalarda açık diplomasi esası uygulanacak.

Yorum: Osmanlı'nın paylaşıldığı gizli antlaşmalar hukuken geçersiz sayılmıştır.

☞ Osmanlı İmparatorluğu'nda Türklerin oturduğu bölgelerin egemenliği sağlanacak.

Yorum: Yapılan işgallerin haksız, Anadolu halkının Kurtuluş Savaşı'nın haklı olduğunu gösterir.

☞ Devletlerarası anlaşmazlıkları barış yoluyla çözecek uluslararası bir örgüt kurulacak.

Yorum: Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kurma fikrinden ilk kez bahsedilmiştir.

☞ Alsas Loren bölgesi Fransa'ya verilecek.

Yorum: Yeneler yenilenlerden toprak almayacaktır maddesi ile çelişen aykırı bir maddedir.

☞ Devletlerin silahlanması yalnızca iç güvenliği sağlayacak kadar olacak.

☞ Polonya devleti kurulacak.

☞ Uluslararası ekonomik engeller kaldırılacak ve devletler arasında eşitlik sağlanacak.

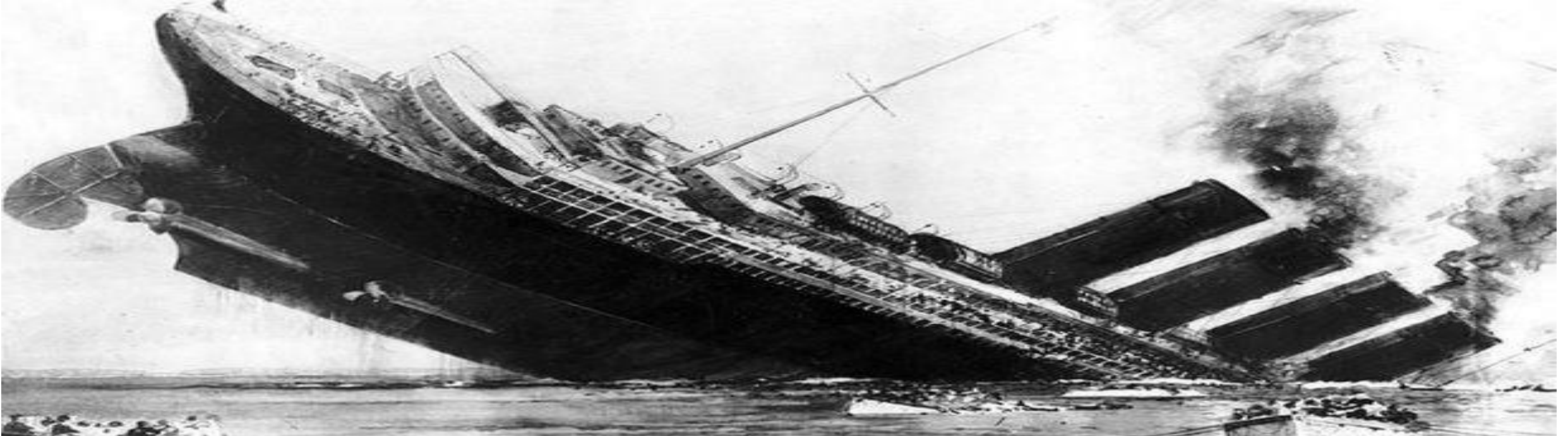
☞ Boğazlar bütün ulusların ticaret gemilerine açık olacak.

I. Dünya Savaşı'nın Genel Sonuçları

- ⇒ *Savaşı itilaf grubu kazandı.*
- ⇒ *İmparatorluklar parçalandı. (Osmanlı Devleti, Rusya, Avusturya Macaristan İmparatorluğu, Almanya)*
- ⇒ *Yeni devletler kuruldu. (Türkiye, SSCB, Yugoslavya, Çekoslovakya, Letonya, Litvanya, Estonya, Finlandiya, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan vb.)*
- ⇒ *Yeni rejimler ortaya çıkmıştır. Almanya'da **NAZİZM** ,İtalya'da **FAŞİZM** ,Rusya'da ise **KOMÜNİZM** ortaya çıktı.*
- ⇒ *ABD, Monreo Doktrini'ne (Yalnızlık Politikası) geri dönmüştür.*
- ⇒ *Sivil ölümlerin fazlalığından dolayı **SİVİL SAVUNMA TEŞKİLATI** 'nın önemi artmıştır.*
- ⇒ *Savaştan en karlı çıkan devlet İngiltere olmuştur.*
- ⇒ *I. Dünya Savaşı'nda denizaltı, tank ve kimyasal silahlar ilk kez kullanılmıştır.*
- ⇒ *Avrupa'da sınırlar değişmiştir.*
- ⇒ *Sömürgeciliğin yerini **MANDA** ve **HİMAYE** almıştır.*

HAP BİLGİ:

- ➡ ABD'nin I. Dünya Savaşına girmesinde **Lusitania Olayı** etkili olmuştur.
- ➡ Lusitania, Almanya'nın 7 Mayıs 1915'te 18 dakika da batırdığı İngiliz gemisidir. Bu gemide bulunan 1959 yolcudan 1198'i ölmüştür. Ve bunların 128'i ABD'liydi.

ATEŞKES ANTLAŞMALARI

BULGARİSTAN	<i>Selanik (3 Ekim 1918)</i>
OSMANLI	<i>Mondros (30 Ekim 1918)</i>
AVUSTURYA	<i>Villa-Guiste (3 Kasım 1918)</i>
MACARİSTAN	<i>Belgrad (4 Kasım 1918)</i>
ALMANYA	<i>Rethondes (11 Kasım 1918)</i>

BARIŞ ANTLAŞMALARI

ALMANYA	<i>Versay (28 Haziran 1919)</i>
AVUSTURYA	<i>St.Germain (10 Eylül 1919)</i>
BULGARİSTAN	<i>Nöyyi (27 Kasım 1919)</i>
MACARİSTAN	<i>Trianon (4 Haziran 1920)</i>
OSMANLI	<i>Sevr (10 Ağustos 1920)</i>

1. DÜNYA SAVAŞI'NI BİTİREN ATEŞKES ANTLAŞMALARI

 Selanik/ BULGAR

e

 Mondros/ OSMANLI

a

 Villa Guiste/ AVUST-MACAR

e

 Rethondes/ ALMANYA

1. DÜNYA SAVAŞI SONRASI İMZALANAN BARIŞ ANTLAŞMALARI

 Sevr/ OSMANLI

o

 Nöyyi/ BULGAR

 Versay/ ALMANYA

i

 Trianon/ MACAR

é

 Saint Jermen/ AVUSTURYA

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI

(30 Ekim 1918)

İTİLAFA DEVLETLERİ

İngiliz Amiral Calthorpe

OSMANLI DEVLETİ

Bahriye Nazırı Rauf Orbay

- ➡ Mondros Ateşkesi, **Limni Adası'nda Agemennon** Zırhlısında imzalanmıştır.
- ➡ Antlaşmanın tamamı 25 maddeden oluşmaktadır.
- ➡ Padişah: **VI. MEHMET (VAHDETTİN)**
- ➡ Hükümet: **AHMET İZZET PAŞA**

İmzalanma Sebepleri:

- *Wilson ilkelerine güvenilmesi.*
- *Osmanlı'nın savaştan yenik çıkması.*
- *Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi*
- *Almanya ile bağlantının kopması*
- *Osmanlı'nın savaşa tek başına devam edecek gücünün olmaması*

Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918):

Mondros Ateşkes Antlaşması, Bahriye Nazırı Hüseyin Rauf Orbay'ın başkanlığını yaptığı Osmanlı Heyeti ile İngiliz Amiral Calthorpe'un Başkanı olduğu İtilaf Devletleri Heyeti arasında, **30 Ekim 1918'de** Yunanistan'ın Limni Adası'ndaki Mondros Limanı'nda Agamemnon adlı İngiliz zırhlısında imzalandı.

Maddeleri:

☞ *Boğazlar İtilaf devletlerinin kontrolüne bırakılacak ve ticaret serbest olacaktır.*

Yorum: Osmanlı toprak bütünlüğünü bozan, egemenlik ve bağımsızlığa aykırı bir madde. Gizli antlaşmalarının değiştiğinin göstergesidir.

☞ *Osmanlı İç güvenlik ve sınırların korunması dışındaki tüm ordular terhis edilecek donanma silah ve cephane İtilaflara teslim edilecektir.*

Yorum: İşgaller kolaylaştırmak, Osmanlı'yı savunmasız bırakmak, Kuvayımillie ruhunun oluşmasında etkili olmuştur.

☞ *İtilaf ve Ermeni esirlerinin tamamı serbest bırakılacak, Osmanlı esirleri serbest bırakılmayacak savaş suçlusu olarak yargılanacaktır.*

Yorum: Uluslararası hukuka ve devletlerin eşitliğine aykırıdır.

☞ *Toros tünelleri, liman işletmeleri ve demiryolları ve tüm haberleşme araçları İtilaf devletlerine teslim edilecektir.*

Yorum: Sömürge amaçlıdır. Türk halkının topyekün direnişine engel olmak istenmiştir. Soruda demiryolunu Osmanlı yaparsa otorite, Avrupa yaparsa sömürgecilik, savaşta oluyorsa askeri sevkiyat aklına gelsin.

☞ *Kömür, akaryakıt ve benzeri kaynakların tamamı İtilaflara bırakılacak, Osmanlı bu kaynakları ihraç etmeyecektir.*

Yorum: Sömürge amaçlıdır. Ekonomik bağımsızlığa aykırıdır.

☞ *Anadolu dışındaki Osmanlı askeri birlikleri ve Türk subayları İtilaflara teslim olacaktır.*

☞ *İngiltere Batum'u işgal edecektir.*

Yorum: İngiltere Rusya'ya karşı tampon bölge oluşturmak ve Batum petrollerinin yararlanmak istiyor.

☞ İtilaf devletleri güvenliklerini tehdit eden herhangi bir stratejik bölgeyi işgal edebilecektir **(7. Madde)**.

Yorum:

- **İşgallere yasal zemin oluşturmak istemişlerdir.**
- **Egemenlik ve bağımsızlığımız çiğnenmiştir.**
- **Wilson ilkelerine aykırıdır.**
- **Osmanlı topraklarının tamamı işgal tehlikesi altına girmiştir.**

☞ Doğuda Vilayet-i Sitte'de (Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Sivas, Erzurum, Van) bir karışıklık çıkarsa İtilaf devletleri bu bölgeleri işgal edebilecektir **(24. Madde)**

şifremiz: **B-E-S-D-E-V**

Yorum: Doğuda bağımsız Ermeni devleti kurmak istemişlerdir.

SORU PRATİĞİ:

- ☞ Mondros sonrası **İTTİHATÇILAR** ülkeyi terk edince yerine Teceddüt Fırkası kurulmuştur.
- ☞ **Ahmet İzzet Paşa** hükümeti istifa etmiş, yerine **TEVFİK PAŞA** hükümeti kurulmuştur.
- ☞ İkna heyetleri kurularak halkın tepkisi önlenmek istenmiştir.
(HEYET-İ NASİHA)
- ☞ Padişah **VAHDETTİN** Mebusan Meclisini kapatmıştır. Amasya Görüşmeleri'nden sonra tekrar açılacaktır.

Antlaşma Sonrası Yapılan İşgaller

<i>İNGİLTERE</i>	<i>Musul</i> , Çanakkale, Batum, Bilecik, İzmit, Eskişehir, Kars, Kütahya, Samsun, Merzifon, Irak, <i>Urfa, Maraş, Antep</i> .
<i>FRANSA</i>	Pozantı, Adana, Mersin, Afyon, Zonguldak, Bursa, Suriye, Lübnan, <i>Dörtyol</i> , Hatay.
<i>İTALYA</i>	Muğla, Antalya, Kuşadası, Fethiye, Konya, Akşehir, Bodrum, Marmaris.
<i>YUNANİSTAN</i>	Manisa, <i>İzmir</i> , Tekirdağ.
<i>ERMENİLER</i>	Doğu Anadolu, Osmaniye, Mersin, Adana çevresinde İsyanlar çıkarmışlardır.

İTALYANLAR

FRANSIZLAR

TÜRKİYE CUMHURİYETİ SINIRI

İNGİLİZLER

YUNANLILAR

ERMENİLER

GÜRCÜLER

HAP BİLGİLER:

- 👉 İngiltere, **Suriye İtilafnamesi** ile Musul'a karşılık, Maraş, Antep ve Urfa'yı Fransa'ya bırakmıştır.
- 👉 Osmanlı'da ilk işgal edilen toprak **MUSUL** (İngiltere- 3 Kasım 1918)
- 👉 Anadolu'da ilk işgal edilen toprak **Dörtyol/HATAY**- 10 Kasım 1918)
- 👉 Anadolu'da düşmana karşı ilk direniş kurşunu Hatay'ın **Dörtyol** ilçesinde **KARA MEHMET ÇAVUŞ** tarafından atılmıştır (19 Aralık 1918)
- 👉 Kuvay-i Milliye ilk kez Batı Cephesi'nde Ayvalık'ta Yunanlılara karşı **ALİ ÇETİNKAYA** liderliğinde kurulmuştur.
- 👉 Ateşkesin imzalanması sonrası İstanbul'a gelen **Mustafa Kemal** itilaf gemilerini görünce yaveri **Cevat Abbas'a GELDİKLERİ GİBİ GİDERLER** sözünü söylemiştir. (**İkdam Gazetesi**)

PARİS BARIŞ KONFERANSI (18 Ocak 1919)

- ⇒ *Yenen devletler ile yenilen devletler arasında barış antlaşmalarının şartlarını belirlemek*
- ⇒ *Osmanlı'yı paylaşma planlarını gözden geçirmek.*
- ⇒ *Savaş sonrasında Avrupa'nın haritasını yeniden belirlemek.*

Alınan Kararlar:

☞ ***İzmir ve çevresi İtalya'dan alınıp Yunanistan'a verilmiştir.***

Yorum: İngiltere sömürge yolları üzerinde güçlü bir devlet istemiyor. İtilaflar arasında ilk görüş ayrılıkları ortaya çıkmıştır.

- ❏ *Dünya barışını kalıcı olarak olarak sağlamak için **Cemiyet-i Akvam** (Milletler Cemiyeti) kurulmuştur.*
- ❏ ***MANDA** ve **HİMAYE** fikri ilk defa ortaya çıkmıştır. Sömürgecilik sadece isim değiştirmiştir.*
- ❏ *Doğu Anadolu bağımsız bir **Ermeni Devleti** kurulması kararı alınmıştır.*
- ❏ *Konferans'ta Osmanlı'yı **Damat Ferit Paşa** temsil etmiştir.*

HAP BİLGİ:

- ☞ *Toprak paylaşımında aralarında çıkan sorunlardan dolayı Osmanlı ile barış imzalanamamış ve ertelenmiştir.*
- ☞ **TRAKYA PAŞAELİ MÜDAFAA-İ HUKUK** Cemiyeti konferansa heyet gönderen yararlı cemiyettir.
- ☞ Konferansta sunulan **Hrisantos Raporu** ile; Karadeniz'de bir Rum devleti kurulması amaçlanmıştır.
- ☞ Suriye-Filistin Arapları **King-Crane Raporu** ile gündeme gelmiş, Osmanlı toprakları üzerinde mandaterliğe dayalı devletlerin kurulması gerektiğinden bahsedilmiştir.

İZMİR'İN İŞGALİ (15 Mayıs 1919)

İşgal Amacı: Yunanlar **Megola İdea** (Büyük Bizans) düşüncesini gerçekleştirmek için İzmir'i işgal etmiştir.

☞ **Yunanlar bu işgale sahte belgeleri gerekçe göstererek;**

⇒ İzmir'de Rum nüfusu çoğunluktadır.

⇒ İyon memleketi ata toprağım.

⇒ Ege Denizi'nin iki yakası ayrılamaz.

⇒ Türklerin bölgedeki Rumları katletmektedir gibi asılsız iddialarla İngilizlerden destek bulmuştur.

HAP BİLGİ:

- ➡ **ALBAY SÜLEYMAN FETHİ** "Yaşasın Venizelos" demediği için şehit edilmiştir.
- ➡ İşgal karşısında daha fazla dayanamayan **Hukuk-u Beşer Gazetesi** yazarı **HASAN TAHSİN (Gerçek adı Osman Nevres)** Yunanlara karşı ilk kurşunu atmış ve orada şehit düşmüştür. İzmir'e ilk kurşun anıtı dikildi.
- ➡ İşgale karşı yapılan ilk miting **Maşatlık Mitingi**'dir (14 Mayıs 1919)
- ➡ İstanbul **Sultan Ahmet, Fatih ve Kadıköy** mitinglerinde; **Halide Edip Adivar, Selim Sırrı Tarcan, Nakiye Hanım ve Mehmet Emin Yurdakul** gibi önemli şahsiyetlerin konuşmaları milli bilincin uyanmasında büyük bir katkı sağlamıştır.

İZMİR'DE KATLİAM

Yunan işgal kuvvetleri saat 08.40'da karaya çıktı. Metropolit tarafından takdis edildi. Şehirdeki tecavüz ve yağmanın bir türlü sonu gelmiyor. Çok sayıda şehit verdik...

Şehidimiz Gazeteci Osman Nevres...

İşgalin ilk kurşunu ve ilk şehidimiz

Gazeteci Osman Nevres Bey, Yunan Efsun Alayı'nın sancaktarını revolyer kurşunu ile yere yıktıktan sonra süngü darbeleri ile şehit edildi.

İZMİR

DÜN sabah Kordonboyu'nda Yunan işgal kuvvetlerine ilk kurşunu süken ve Efsun Alayı'nın sancaktarını yıkan Hukuk-u Beger gazetesi...

Sultanahmet Meydanı'nda 23 Mayıs 1919'da toplanan 200 bin kişi, bağımsızlık bildirisi okudu. İstanbul'daki işgal güçleri bu protestoya müdahale etmedi. Tarihi mitingde kürsüye çıkan Halide Edip, coşkulu bir konuşma yaparak direniş mücadelesini ateşledi. Kürsüye çıkan diğer konuşmacılar, Şair Mehmet Emin Yurdakul, Süleyman Sımi ve Dr. Fahrettin Hayri, İzmir'in işgalini lanetledi. Ayrıca, halka, "İzmir Türk Kalacak" rozetleri dağıttı.

Halide Edip'den direnişi ateşleyen coşkulu konuşma

Kardeşlerim, evlatlarım! Ruhu göklerde olan yedi yüz senelik şanlı tarihimiz bu minarelerden bugün, Osmanlı tarihinin faciasını seyrediyor. Bu muazzam, bu tarihi meydanda, zafer alayları tertip eden ecdadımızın ruhu bizi seyrediyor. Dünyaların öbür ucuna at süren namaglup erlerin evlatları önünde baş eğiyor ve yemin ediyorum: Ben, Müslüman tarihinin bedbaht bir kızıyım. Bugün de dünkü kadar kahraman ve talihsiz Türk milletinin anasıyım. Millet namına. ecdadımızın bizi seyreden ruhlarına yemin ediyorum. Bugün, kolları kesilmiş olan Türk'ün kalbi, eski cesaret ve şecaatini kaybetmemiştir. Yemin ediyorum ki, Osmanlı sancağına, tarihine hıyanet etmeyeceğim. Allah'a, hakka, milletlerin ilahi hakkına dayanan Türk milleti, bütün Müslüman ve Türk dünyasına ilan ediyorum. Davamızı ilan ediyorum.

ÖNEMLİ RAPORLAR

Amiral Bristol Raporu: İzmir işgali sonrası, Türk halkının ve Milli Mücadelenin haklılığını duyuran ilk uluslararası belgedir.
(13 Ekim 1919)

👉 **General Milne Raporu Hattı:** Türk ve Yunan kuvvetleri arasına bir hat çizilmesini öngören rapordur. İngiltere hazırlamıştır (Ayvalık-Selçuk arasına)

Yorum: Yunanistan'ı savunan bir rapor. Amaç, Yunan ordusuna toparlanmak için zaman kazandırmak.

👉 **General Harbord Raporu:** Doğuda Ermenilerin değil, Türklerin çoğunlukta olduğunu ve haklılığı kanıtlayan rapordur.

- ➡ **Doktor Esat Işık Raporu:** İlk kez **KUVAY-İ MİLLİYE** adının geçtiği rapordur. Türk Milli Mücadelesinin haklılığının savunmuştur.
- ➡ **Sandler Raporu:** 1936'da Milletler Cemiyetinin **Hatay Sorunu**'nu çözmek için İsveçli subay Sandler'e hazırlattığı rapordur.
- ➡ **Balfour Deklarasyonu:** İngiltere tarafından hazırlanan raporda **İsrail Yahudi Devleti'nin** kurulması savunulmuştur.
- ➡ **Hower Moratoryumu:** 1931'de ABD tarafından yayınlanmıştır. Fransa ile sorun olan Osmanlı borçları görüşülmüştür. Türkiye'de bu moratoryumdan yararlanmış, borçlar yeniden düzenlenmiştir.

CEMİYETLER

A. ZARARLI CEMİYETLER

- *İtilaf devletleri tarafından desteklenmişlerdir.*
- *Wilson İlkelerini kendilerine güvence olarak görmüşlerdir.*
- *Bulundukları bölgelerde isyanlar çıkarmışlardır.*
- *Mondros'un 7. ve 24. maddesine dayanarak yapılan işgallere zemin hazırlamışlardır.*
- *Türk Milli Mücadelesine karşı çıkmışlardır.*
- *Cemiyetlerden bazıları manda ve himaye fikrini savunurken, bazıları da bağımsız devlet kurmak istemişlerdir.*

1. Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler

- 👉 **Etnik-i Eterya:** Rumların kurduğu ilk cemiyettir. Yunanistan'a bağımsızlığını kazandıran cemiyettir.
- 👉 **Mavri Mira (Kara gün):** İstanbul'da Rum Patrikhanesi tarafından kurulmuştur.
Amacı: *MEGOLA İDEA (Büyük Bizansı kurmak)*
Karşı Cemiyet: *TRAKYA PAŞAELİ MÜDAFAA-İ HUKUK CEMİYETİ*
- 👉 **Pontus Rum, Kordos:** Karadeniz'de Rum azınlığın nüfusunu artırmak için Rum göçmenlerini Karadeniz'e getirip yerleştirmek temel amacıdır.
Amacı: *Pontus Rum Devleti kurmak*
Karşı Cemiyet: *TRABZON MUHAFAZA-İ HUKUK CEMİYETİ*
- Yunan Göçmenler Komisyonu, Rum Okulları İzcilik Kolları, Yunan Kızılhaç Örgütü, Rum Patrikhanesi gibi teşkilatlar bu cemiyetlerle ortak çalışmıştır.

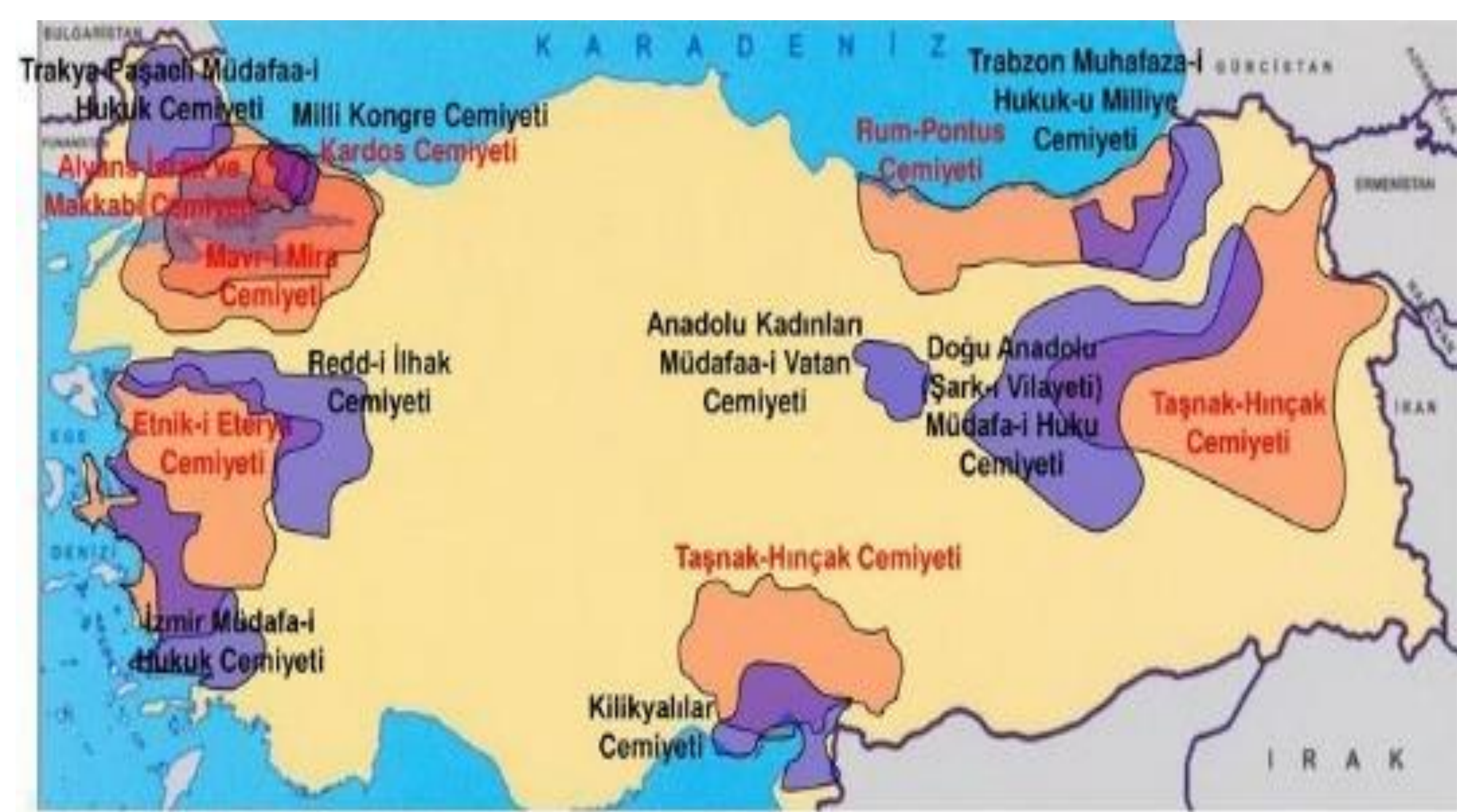
➡ **Hınçak ve Taşnak:** Hınçak Cemiyeti Ermeni Patriği Zaven Efendi öncülüğünde Cenevre'de, Taşnak Cemiyeti ise Tiflis'te kurulmuştur.
Amacı: Doğuda Ermeni Devleti kurmak
Karşı Cemiyet: DOĞU ANADOLU (Vilayet-i Şarkîye) M. H. Cemiyeti

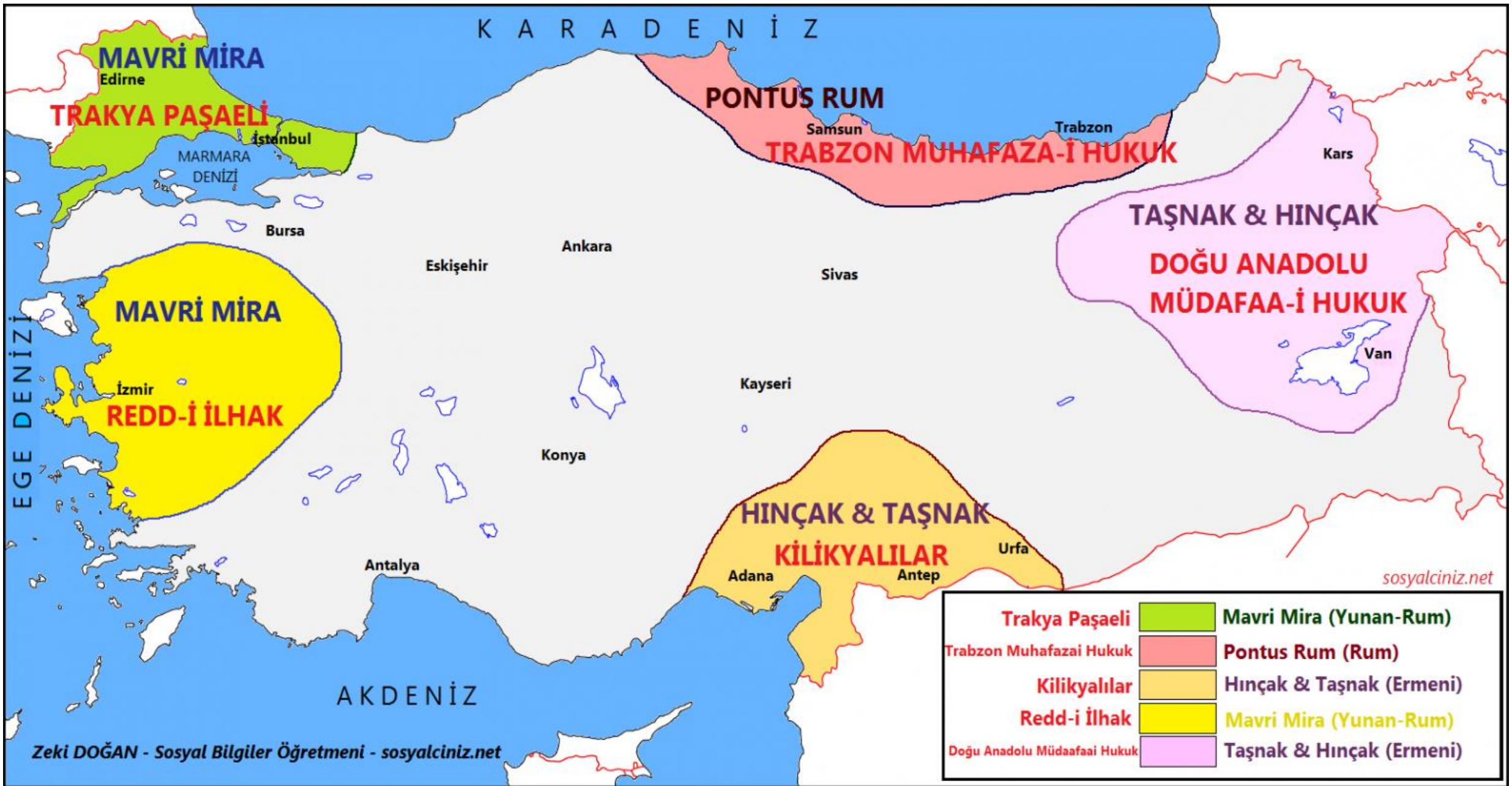
➡ **Alyans- İsrailit ve Maccabi:** İstanbul merkezli kurulan bir cemiyettir.
Amacı: Orta Doğu'da bağımsız bir İsrail Devleti kurmak (Balfour Deklarasyonu)

2. Milli Varlığa Düşman Cemiyetler

- ➡ **Sulh ve Selamet-i Osmaniye:** Vatanın kurtuluşunun saltanat ve hilafete bağlı kalmakta olduğunu savunmuşlardır.
- ➡ **Hürriyet ve İtilaf:** İttihat ve Terakki'ye muhalefet olarak kurulmuştur. **Peyam-i Sabah** ve **Alemdar** gazeteleri ile fikirlerini belirtmişlerdir.
- ➡ **Teali İslam Cemiyeti:** Medrese hocaları tarafından İstanbul'da kurulmuştur. Kurtuluşu İslam ve hilafete bağlılıkta aramışlardır. Konya İsyanı'nın çıkmasında etkili olmuştur.

- ➡ **Kürt Teali Cemiyeti:** İngiltere desteği ve himayesinde Güneydoğu Anadolu'da Özerk bir Kürt Devleti kurmak istemişlerdir.
- ➡ **Wilson Prensipleri Cemiyeti:** ABD mandaterliği altına girmeyi savunmuştur. Önemli temsilcileri arasında Yunus Nadi, Halide Edip Adivar ve Refik Halit Karay gibi isimler vardır.
- ➡ **İngiliz Muhipleri Cemiyeti:** İstanbul'da Sait Molla öncülüğünde kurulmuştur. İngiltere mandaterliği altına girmeyi savunmuştur.
- ➡ **Nigehban Askeri Cemiyeti:** Milli Mücadele'ye karşı çıkan emekli subaylar tarafından kurulmuştur. Cemiyetin adı "**Askerlerin Bekçileri**" anlamına gelmektedir.

AZINLIK CEMİYETLERİNE KARŞI KURULAN MİLLİ CEMİYETLER

YARARLI CEMİYETLER

- ⇒ *Türk halkının işgallere karşı gösterdiği ilk tepkidir.*
- ⇒ *İstanbul hükümetinin işgallere sessiz kalması üzerine kurulmuştur.*
- ⇒ *Milliyetçi duygularla hareket etmişlerdir.*
- ⇒ *Genel olarak bölgesel olarak faaliyet göstermişlerdir.*
- ⇒ *Düşmana karşı silahlı direniş ve basın yayın yoluyla mücadele kararı almışlardır.*
- ⇒ *Anadolu da Türk halkının haklılığı kanıtlamak için çalışmışlardır.*
- ⇒ *Sivas Kongresinde **Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti** adı altında birleştirilmiştir.*
- ⇒ ***Mim Mim** ve **Anadolu Kadınları** Cemiyetlerinin kurulmasında Mustafa Kemal'in etkisi vardır.*

1. Kars İslam Şurası

- ➡ *Mondros sonrasında kurulan **ilk yararlı cemiyettir.***
- ➡ *Yakup Şevki Paşa liderliğinde kurulmuştur.*
- ➡ *Erzurum Kongresine temsilci göndererek destek vermiştir.*
- ➡ *Osmanlı dağılırsa Güney Kafkasya'da bağımsız yeni bir devlet kurmayı hedeflemiştir.*
- ➡ *Cemiyetin ikinci toplantısında Cenub-i Garbi Kafkas Hükümetini (**Güneybatı Kafkas Geçici Hükümeti**) kurulmuştur.*

2. Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

- 👉 *Edirne'de Cafer Tayyar Paşa öncülüğünde kurulmuştur.*
- 👉 *Paris barış Konferansı'na temsilci göndermişlerdir.*
- 👉 *Yunan İşgallerine Mavri Mira ve Etnik-i Eterya Cemiyetleri ile mücadele etmişlerdir.*
- 👉 *Osmanlı devletinin dağılması halinde Trakya'da yeni bir Türk Devleti kurma amaçları vardır.*
- 👉 **LÜLEBURGAZ** ve **EDİRNE** Kongrelerini düzenlemişlerdir.
- 👉 **YENİ EDİRNE** ve **AHALİ** gazetelerini çıkarmışlardır.

3. Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti

- ☞ Karadeniz'de kurulması amaçlanan **Pontus Rum Devleti'ne** engel olmak istemişlerdir.
- ☞ **ERZURUM** Kongresi'nin toplanmasına katkı sağlamışlardır.

4. Kilikyalılar Cemiyeti

- ☞ Adana ve Çukurova bölgesinde Ermeni ve Fransızlara karşı mücadele etmek amacıyla kurulmuştur.
- ☞ **POZANTI** Kongresinin düzenlenmesinde etkili olmuşlardır.

5. İzmir Müdafaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti

- ☞ Yunanlar'ın İzmir'i işgal edeceği haberi sonrası Nurettin Paşa öncülüğünde kurulmuştur.
- ☞ İzmir ve Batı Anadolu'nun Türk toprağı olduğunu kanıtlamak için mücadele etmişlerdir.
- ☞ İzmir işgali öncesi **İzmir Redd- i İlhak Cemiyeti** olarak adını değiştirmiştir.
- ☞ Bölgede örgütlenmek için, **BALIKESİR - ALAŞEHİR** Kongrelerini düzenlemişlerdir.

Trakya Paşaeli

Milli Kongre
Cemiyeti

Trabzon Muhafaz-i
Hukuk

Şark Vilayetleri
Müdafaa-i Hukuk

Reddi İlhak

İzmir Müdafaa-i
Hukuk

SORU PRATIĞI:

❖ *Bir cemiyetinin adının başında şehir ve bölge, sonunda ise müdafaa, milliye, hukuk ve vatan gibi ifadeler geçiyorsa kesinlikle YARARLI...*

Kilikyalılar

6. Doğu Anadolu (Vilayet-i Şarkiye) Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

- ☞ Merkezi İstanbul'dur. Amacı, Doğu'da Ermeni Devleti kurulmasına engel olmak.
- ☞ Hınçak ve Taşnak Cemiyetlerine karşı mücadele etmişlerdir.
- ☞ Erzurum Kongresinin toplanmasında etkili olmuştur.
- ☞ **LE PAYS, ALBAYRAK, HADİSAT** gazetelerini çıkarmışlardır.

7. Milli Müdafaa (Mim Mim) Grubu

- ☞ Cemiyet İstanbul'dan Anadolu'ya silah ve cephane sevkiyatı ile istihbarat bilgileri toplama işlerini yürütmüştür. Mustafa Kemal'in isteğiyle kurulmuştur.

8. Milli Kongre Cemiyeti

- ➡ **Dr. Esat Işık** öncülüğünde İstanbul'da kurulmuştur.
- ➡ Ulusal kurtuluşu savunmuştur.
- ➡ Basın ve yayın yoluyla mücadele eden aydın sınıfın cemiyetidir.
- ➡ Dr. Esat Işık Raporunda, **KUVAY-I MİLLİYE** adı ilk kez kullanılmıştır.

9. Milli (Gizli) Karakol Cemiyeti

- ➡ *İstanbul ile Anadolu arasında silah sevkiyatı ve lojistik işlerle ilgilenmişlerdir.*
- ➡ *Cemiyet işlerini gizli olarak yürütmüştür.*
- ➡ ***"Zabitan"** adı verilen silahlı direniş birliklerini kurmuşlardır.*

10. Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti

- ➡ *Mustafa Kemal'in desteği ile Sivas merkezli olarak kadınların kurduğu bir cemiyettir.*
- ➡ *Ordu için yardım kampanyaları ve işgalleri protesto eden mitingler düzenlemişlerdir*

SORU PRATİĞİ:

- ☞ **Kuvay-i Milliye:** Halkın işgallere karşı oluşturduğu bölgesel silahlı direniş birlikleri (Milis Güç)
- ☞ **Kuvay-i Seyyare:** Çerkez Ethem'e ait olan askeri birliklerdir.
- ☞ **Kuvay-i Muhammediye:** TBMM'ye karşı ayaklanan Ahmet Anzavur'a ait askeri birliklerdir.
- ☞ **Kuvay-i İnzibatiye:** TBMM'ye karşı ayaklanma çıkaran Halifelik (Hilafet) ordusudur.
- ⇒ Kuvay-i Milliye ilk kez Batı Cephesinde Ayvalık'ta **Ali Çetinkaya** liderliğinde kurulmuştur.
- ⇒ Kuvay-i Milliye adını ilk kez kullanan Dr. Esat Işık'ın kurduğu **Milli Kongre Cemiyetidir.**

Kuvayımilliye'nin Bazı Önemli İsimleri

- ➡ *Aydın- Yörük Ali Efe*
- ➡ *Manisa- Çerkez Ethem*
- ➡ *Isparta- Demirci Mehmet Efe*
- ➡ *Ayvalık- Ali Çetinkaya*
- ➡ *Urfa- Ali Saip Bey*
- ➡ *Maraş- Sütçü İmam*
- ➡ *Maraş- Yörük Salim Bey*
- ➡ *Antep- Şahin Bey*
- ➡ *Antep- Kılıç Ali*
- ➡ *Giresun- Topal Osman*

- ➡ *Rize- İpsiz Recep*
- ➡ *İzmir- Fatma Seher Hanım*
- ➡ *Adana- Yüzbaşı Osman Bey*
- ➡ *Adana- Yüzbaşı Ratip Bey*
- ➡ *Pozantı- Tufan Bey*
- ➡ *Yahya Kaptan*
- ➡ *Topal Osman*
- ➡ *Halil Efe*
- ➡ *Cafer Tayyar Paşa*
- ➡ *Gaddar Pehlivan*

2025 MSÜ SORUSU

Mondros Mütarekesi'nin 24. maddesine göre aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi durumunda İtilaf Devletleri'nin Vilayet-i Sitte'de de işgal hareketine gireşebilecekleri belirtilmiştir?

- A) Saltanat makamına karşı çıkılması
- B) Halk oylamasına gidilmesi
- C) Müslüman halkın göçe zorlanması
- D) Herhangi bir karışıklık çıkması
- E) Manda ve himaye araçlarına gidilmesi

Cevap: D

2024 KPSS SORUSU

Bir İngiliz hariciye yetkilisi, Osmanlı Devleti'ni ilgilendiren ve "Geçici Öneri" başlığını verdiği bir belgeye şunları not etmiştir. "... Çanakkale ve Boğazlardaki stratejik noktalar gibi belirsiz sözcükler kullanılmalı, gerekirse İstanbul'un sözünü etmekten kaçınılmalıdır."

İtilaf Devletleri temsilcileri aşağıdakilerin hangisinde bu ifadelere uygun davranmışlardır?

- A) Mudanya Mütarekesi
- B) Sevr Antlaşması
- C) Mondros Mütarekesi
- D) Selanik Mütarekesi
- E) Lozan Antlaşması

Cevap: C

2023 KPSS SORUSU

İtilaf Devletleri Mondros Mütarekesi sonrasında Osmanlı ordusunda yoğun bir terhis ve silahsızlandırma politikası uygulamıştır. Ayrıca silah ve cephaneleri ya mekanizmalarını bozarak kullanılmaz hale getirmiş yada koruması altındaki depolarda muhafaza etmiştir.

Bu uygulamanın;

- I. Teşkilat-ı Mahsusanın kurulması
- II. Kuvayımilliye'nin örgütlenmesi
- III. İstiklal Yolu'nun oluşturulması

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Cevap: D

2023 KPSS SORUSU

Paris Barış Konferansı'nda Yunan isteklerinin bazı değişikliklerle kabul edilmesi ve İzmir'e Yunan askerlerinin çıkarılması kararı aşağıdaki devletlerden hangisinin çıkarlarıyla çatışmasından dolayı o devletin olumsuz tepki vermesine neden olmuştur?

- A) İngiltere
- B) Fransa
- C) İtalya
- D) Bulgaristan
- E) Sırbistan

Cevap: C

2022 KPSS SORUSU

8 Ekim 1918 tarihinde Talat Paşa kabinesinin istifa etmesi üzerine yeni kabineyi kuran ve Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması sırasında görevde olan sadrazam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tevfik Paşa
- B) Sait Halim Paşa
- C) Ahmet İzzet Paşa
- D) Kamil Paşa
- E) Alemdar Mustafa Paşa

Cevap: C

2022 KPSS SORUSU

Mondros Mütarekesi sonrası Yunanistan yoğun bir propoganda çalışmasına başlamış ve Yunan diasporasının yardımını da alan Başbakan Venizelos, bu faaliyetler için bir fon oluşturmıştır. Elde edilen gelir Yunan propagandası yapmaları karşılığında İngiliz ve Fransız gazetecilere verilmiştir.

Bu bilgiler de dikkate alındığında Yunanistan'ın amaçlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Avrupa kamuoyunu kendi lehine etkilemek için çaba sarf ettiği
- B) Ege adalarının askersizleştirilmesi kararını değiştirmeye çalıştığı
- C) İzmir ve çevresinin İtalya'ya verilmesini önlemek istediği
- D) Büyük Yunan devletini kurmak yolunda çalışmalar yaptığı
- E) Batı Anadolu'yu işgal etmek için Batı'dan destek aradığı

Cevap: B

2022 KPSS SORUSU

Halide Edip Kadıköy Mitinginde: “Hürriyeti kaybedilmiş bir milletin kızı olarak istiklalime nasıl ulaşacağıma ilan etmem, kollarımızı bağlamak isteyenler için dikkate şayan olmalı. Oğluma masalarda Fatihleri, Yavuzları anlatacağım. Kitabında, cüzdanında, fesinde hep İzmir’i görecek. Ölürken ona babamdan kalan altın Fatihali kılıcı, rafta sarılı duran bayrağı miras olarak vereceğim. Kulağına bir vasiyet söyleyeceğim, işte o günden itibaren galiplerin taktığı zincirler çözülmeye mahkumdur. Çünkü o gün oğlumun kalbine ektiğim hürriyet çiçekleri açacak, bir isyan olarak taşacak”. demiştir.

Halide Edip’in konuşmasında aşağıdakilerden hangisine vurgu yaptığı söylenemez?

- A) Dini ve manevi değerleri
- B) Bağımsızlığa ve özgürlüğe
- C) Maziye ve geleceğe
- D) Milli duygulara
- E) Eşitliğe ve adalete

Cevap: E

2022 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi Yunan ordusunun İzmir'i işgal etmesi sonrasında gerçekleşen olaylardan biri değildir?

- A) Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a ayak basması
- B) İstanbul'da Sultanahmet ve Fatih mitinglerinin yapılması
- C) ABD Başkanı tarafından Wilson ilkelerinin yayımlanması
- D) Sivas Kongresi'nde Manda ve himayenin kesin olarak reddedilmesi
- E) Heyeti Temsiliyenin üye sayısının arttırılması

Cevap: C

2022 KPSS SORUSU

- Ermeni saldırılarına şiddetle karşı konulması
- Halkın bulunduğu yerden göç etmemesi
- İç düzeni koruyabilmek için bekçi örgütü kurulması
- Halkın özellikle köylülerin silahlandırılması

Milli Mücadele Dönemi'nde bu kararları aşağıdaki cemiyetlerden hangisi almıştır?

- A) İzmir Müdafaa-i Hukuk-i Osmaniye
- B) Redd-i İlhak Heyet-i Milliyesi
- C) Vilayeti Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-i Milliye
- D) Trabzon Muhafaza-i Hukuk-i Milliye
- E) Trakya Paşaeli Heyeti Osmaniye

Cevap: C

2019 KPSS SORUSU

Birinci Dünya Savaşı sonunda toplanan Paris barış Konferansı'na katılarak Osmanlı Devleti'nden ayrılma isteklerini belirten Müslüman ve gayrimüslim unsurların temsilcileri, Wilson İlkeleri'ne dayanarak bağımsızlık taleplerini aşağıdaki etkenlerden hangisi üzerine inşa etmişlerdir?

A) Din

B) Nüfus

C) Ekonomi

D) Sosyal sınıf

E) Rejim

Cevap: B

2020 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi, 30 Ekim 1918 tarihinde Osmanlı Devleti ile İtilaflar arasında imzalanan Mondros Mütakeresi'nde yer alan konulardan biri değildir?

- A) Boğazlar
- B) Demir yolları
- C) Stratejik bölgeler
- D) Savaş esirleri
- E) Osmanlı borçları

Cevap: E

2018 KPSS SORUSU

Mustafa Kemal Paşa, “ Osmanlı Devleti bu mütareke ile kendisini kayıtsız ve şartsız düşmanlara teslim etmeye razı olmuştu.” ifadesini aşağıdakilerden hangisi için kullanmıştır?

- A) Mudanya Anlaşması
- B) Montrö Sözleşmesi
- C) Mondros Anlaşması
- D) Londra Ön Barışı
- E) Selanik Anlaşması

Cevap: C